

Raport z Badania

„Badanie ruchu turystycznego i rekreacyjnego - opinia turystów i rekreantów odwiedzających obszar Metropolii Poznań w 2017 r.”

wykonanego na zlecenie

Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej

w okresie od 10.07.2017 do 17.09.2017

przez

Centrum Badań Stosowanych Ultex Ankieter Sp. z o.o.

Wprowadzenie.....	3
1. Charakterystyka strumienia turystów i rekreantów	7
1.1. Ruch turystyczny.....	20
1.2. Ruch rekreacyjny.....	25
1.3. Społeczno-demograficzne charakterystyki turystów i rekreantów	27
2. Aktywność turystyczna i rekreacyjna w Metropolii Poznań.....	29
2.1. Pobyt w lokalizacji turystycznej	29
2.2. Poszukiwanie informacji i korzystanie z usług	37
2.3. Atrakcje turystyczne Metropolii Poznań	42
Wnioski	54
Spis wykresów.....	55
Spis tabel	56
Spis rycin	56

Wprowadzenie

Celem projektu badawczego było rozpoznanie struktury ruchu turystycznego oraz rekreacyjnego w wybranych lokalizacjach turystycznych Metropolii Poznań. W ramach prowadzonych wywiadów zadawano również szereg pytań o znajomość atrakcji turystycznych, ocenę jakości obsługi, sposoby poszukiwania informacji przez przybywających turystów oraz odwiedzających poszczególne atrakcje rekreantów, tj. osoby mieszkające na stałe na terenie Metropolii Poznań. Kwestionariusz wywiadu zawierał skierowany do turystów blok pytań odnoszących się do sposobu dotarcia do Metropolii Poznań, wszystkich respondentów pytano o sposób dotarcia do miejscowości, w której prowadzony był wywiad. Dalsze pytania obejmowały takie zagadnienia jak długość pobytu, rodzaj zakwaterowania, motywację odwiedzin atrakcji, sposoby poszukiwania informacji na jej temat, oceny infrastruktury turystycznej jak również gotowość do ponownych odwiedzin zarówno metropolii jak i badanej miejscowości oraz deklarowaną chęć polecenia wizyty rodzinie lub znajomym.

Wywiady zostały przeprowadzone w okresie od 10 lipca do 17 września 2017 roku (dokładny harmonogram prowadzenia pomiaru w poszczególnych miejscach zawiera Tabela 2). Badanie prowadzono w pięciu lokalizacjach wyznaczonych przez Zamawiającego:

1. Pałac w Rogalinie (na obszarze pomiędzy Pałacem a kaplicą).
2. Arboretum w Kórniku (na terenie Arboretum).
3. Wieża widokowa na Dziewiczej Górze.
4. Tarnowskie Termy (wewnątrz obiektu).
5. Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie w Uzarzewie (przed wejściem, na terenie Muzeum).

Dobór próby miał charakter losowy, tj. dobierano do badania co trzecią osobę znajdującą się w określonym czasie w wybranej na potrzeby badań przestrzeni – częstość doboru była różnicowana w zależności od natężenia ruchu turystów w punkcie badania. W przypadku wysokiego natężenia ruchu wywiady prowadzono rzadziej niż z co trzecią osobą. Natężenie ruchu podlegało znacznym różnicowaniom pomiędzy

poszczególnymi lokalizacjami, w których prowadzono badanie. Ogółem zrealizowano N=1110 efektywnych wywiadów.

W Tabeli 1 przedstawiono charakterystykę próby badawczej ze względu na społeczno-demograficzne cechy respondentów. Biorąc pod uwagę uzyskane rozkłady należy podkreślić, iż wśród osób odwiedzających badane atrakcje przeważają osoby poniżej 50 roku życia. Szczególnie silnie zaznaczyła się mniejsza obecność osób starszych w przypadku atrakcji silnie skojarzonych z aktywnym wypoczynkiem: Dziewiczą Górą oraz Termami Tarnowskimi. Niewielka była przy tym obecność w próbie respondentów deklarujących złą sytuację materialną, jedynie pojedynczy charakter miały również wskazania na pozostawanie bez pracy. Stanowi to oczywistą konsekwencję faktu, iż dostęp do możliwości realizowania potrzeb rekreacyjnych i turystycznych pozostaje silnie uzależniony od zasobów materialnych gospodarstw domowych. W podobny sposób wyjaśnić można zdecydowaną przewagę wśród respondentów osób deklarujących wykształcenie średnie lub wyższe. Ze względu na liczebność prób badawczych dla każdego z miejsc prowadzenia badania nie można wnioskować o istotnych statystycznie różnicach pomiędzy społeczno-demograficznymi profilami poszczególnych lokalizacji.

W Tabeli 2 przedstawiono ramy realizacji terenowej. Kolorem czarnym oznaczono dni pomiarowe zrealizowane zgodnie z planem badań, kolorem czerwonym oznaczono pomiary, które w toku badania zdecydowano się przenieść, natomiast kolorem zielonym oznaczono dodatkowe dni pomiarowe. Szczegółowe informacje przedstawiono w osobnym raporcie z terenowej realizacji badania.

Tabela 1 Charakterystyka próby badawczej

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowski e Termy	Muzeum w Uzarzewie	Ogółem
Płeć						
Mężczyzna	113	80	112	122	83	510
Kobieta	114	152	97	115	122	600
Wiek						
65+	7	18	8	3	22	58
50-64	46	34	17	31	36	164
35-49	98	95	66	105	71	435
Poniżej 35	76	85	118	98	76	453
Wykształcenie						
Podstawowe lub gimnazjalne	5	8	7	12	11	43
Zasadnicze zawodowe	34	12	10	13	16	85
Średnie	93	51	66	56	67	333
Wyższe	95	161	126	156	111	649
Odwiedzający						
Turysta	43	128	28	34	51	284
Rekreant	184	104	181	203	154	826
Status materialny						
Powodzi mi się bardzo dobrze	30	70	33	48	47	228
Powodzi mi się raczej dobrze	92	93	133	138	81	537
Powodzi mi się znośnie, średnio	97	63	41	48	66	315
Powodzi mi się raczej źle	8	3	2	3	9	25
Powodzi mi się bardzo źle, trudna sytuacja finansowa	0	1	0	0	1	2
Kategoria zawodowa						
Aktywny zawodowo	178	164	169	188	131	830
Bezrobotny	6	2	2	2	0	12
Niepracująca zajmująca się domem	15	11	7	15	18	66
Uczeń	4	7	11	13	10	45
Student	12	22	13	8	12	67
Emeryt/ rencista	12	25	7	11	34	89

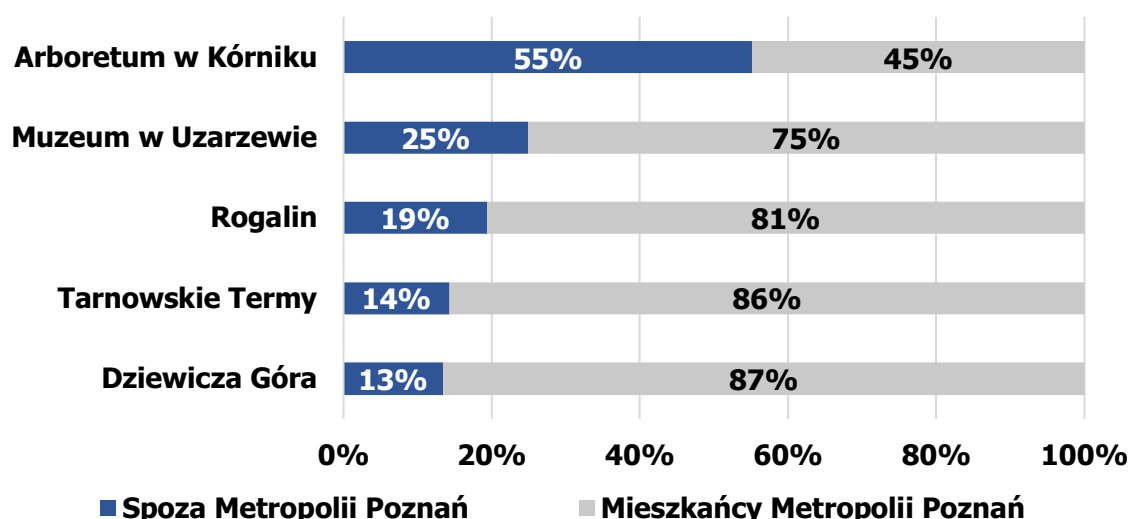
Tabela 2 Realizacja terenowa w poszczególnych punktach – rozkład w czasie

		PON	WT	ŚR	CZW	PT	SOB	NIEDZ
10-16.07	L1: Pałac w Rogalinie					X		X
	L2: Arboretum w Kórniku				X			X
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze	X				X	X	
	L4: Tarnowskie Termy		X				X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie			X			X	
24-30.07	L1: Pałac w Rogalinie					X		X
	L2: Arboretum w Kórniku				X			X
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze	X				X	X	
	L4: Tarnowskie Termy		X				X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie			X			X	X
31.07-06.08	L2: Arboretum w Kórniku			X				
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze						X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie						X	X
07-13.08	L1: Pałac w Rogalinie					X		X
	L2: Arboretum w Kórniku				X			X
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze	X				X	X	X
	L4: Tarnowskie Termy		X	X			X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie			X			X	X
19-20.08	L5: Muzeum w Uzarzewie						X	
21.27.08	L1: Pałac w Rogalinie					X		X
	L2: Arboretum w Kórniku				X			X
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze	X				X	X	
	L4: Tarnowskie Termy		X				X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie			X		X	X	
02-03.09	L3: Wieża w Dziewiczej Górze							X
	L5: Muzeum w Uzarzewie						X	
09-10.09	L3: Wieża w Dziewiczej Górze						X	
11-17.09	L1: Pałac w Rogalinie					X		X
	L2: Arboretum w Kórniku				X	X		X
	L3: Wieża w Dziewiczej Górze	X				X	X	
	L4: Tarnowskie Termy		X		X		X	
	L5: Muzeum w Uzarzewie			X			X	X

1. Charakterystyka strumienia turystów i rekreantów

Rekrutacja respondentów do przeprowadzenia wywiadu uwzględniała ustalenie miejsca zamieszkania, co służyło do rozróżnienia odwiedzających na turystów i rekreantów. Przez turystów rozumiano osoby, które mieszkają na stałe poza granicami Metropolii Poznań, natomiast mieszkańców traktowano jako rekreantów niezależnie od tego, czy do poszczególnych atrakcji, w których prowadzono badanie przybywali bezpośrednio z miejsca zamieszkania. Udział rekreantów i turystów wśród respondentów dla poszczególnych miejsc prowadzenia badania zaprezentowano na Wykresie 1, natomiast rozkład ogółem pokazuje Wykres 2.

Wykres 1 Udział mieszkańców Metropolii Poznań wśród respondentów

Jedynie w przypadku Arboretum w Kórniku w badanym strumieniu zwiedzających przeważali turyści, w pozostałych lokalizacjach zdecydowanie licznějšíą kategorię badanych stanowili mieszkańcy Metropolii Poznań. Szczególnie silnie przewaga rekreantów zaznaczyła się w przypadku Tarnowskich Term oraz Dziewiczej Góry. Wysoki udział turystów w przypadku Kórnika znajduje odzwierciedlenie w przeciętnie wyższej liczbie respondentów spoza województwa i spoza kraju – w porównaniu z innymi lokalizacjami. Trudno jednak w oparciu o pojedynczy pomiar stwierdzić, czy rzeczywiście występuje tak silny i systematyczny kontrast pomiędzy Kórnikiem a pozostałymi lokalizacjami. Niemniej jednak w oparciu o zebrane dane, jedynie Arboretum w Kórniku wydaje się atrakcją w przeważającej mierze turystyczną.

Biorąc pod uwagę kierunki, z których przybywali respondenci, należy zauważyć, iż najczęściej przyjeżdżali z województwa wielkopolskiego – było to około 85% próby (z czego około 85% stanowiły osoby zamieszkujące na obszarze Metropolii Poznań).

Wykres 2 Udział turystów i rekreantów w próbie badawczej

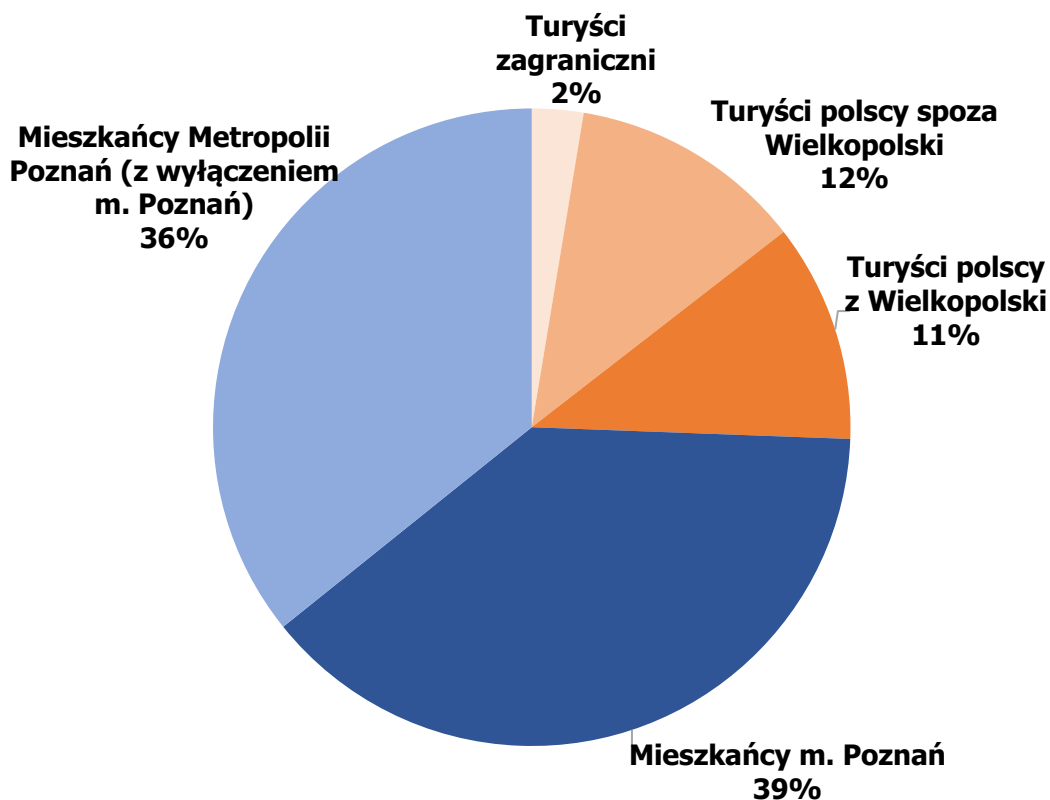
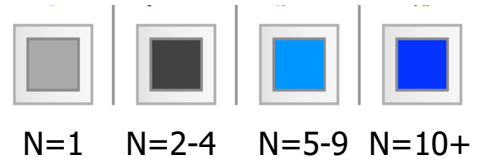

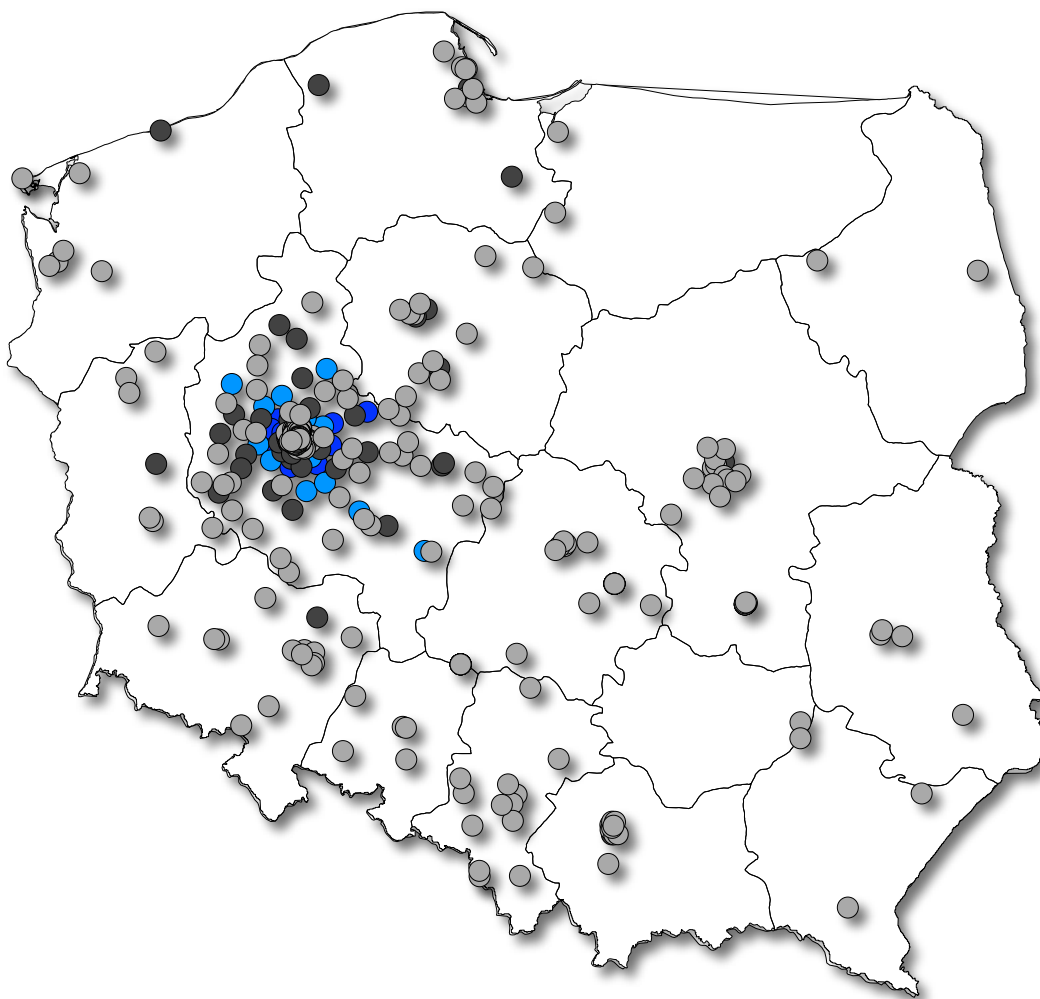
Tabela 3 Pochodzenie respondentów deklarujących zamieszkanie w Polsce

	Województwo	N	Zamieszkanie w Wielkopolsce	N
Polska (N=1081)	Wielkopolskie	949	M. Poznań	429
	Kujawsko-Pomorskie	18	Metropolia (poza Poznaniem)	397
	Pomorskie	17	Pozostali mieszkańcy Wlkp.	123
	Mazowieckie	15		
	Dolnośląskie	14		
	Śląskie	13		
	Małopolskie	12		
	Łódzkie	11		
	Lubuskie	7		
	Zachodniopomorskie	7		
	Opolskie	5		
	Lubelskie	4		
	Podkarpackie	3		
	Warmińsko-Mazurskie	3		
	Podlaskie	2		
	Świętokrzyskie	1		

Wykorzystując zebrane w toku wywiadu informacje o kodzie pocztowym miejsca zamieszkania respondenta wykonano geokodowanie adresów, którego wyniki zostały zaprezentowane na Rycinach 1 - 11. Kolory punktów na mapach oznaczają liczbę respondentów przypisanych do kodu pocztowego:

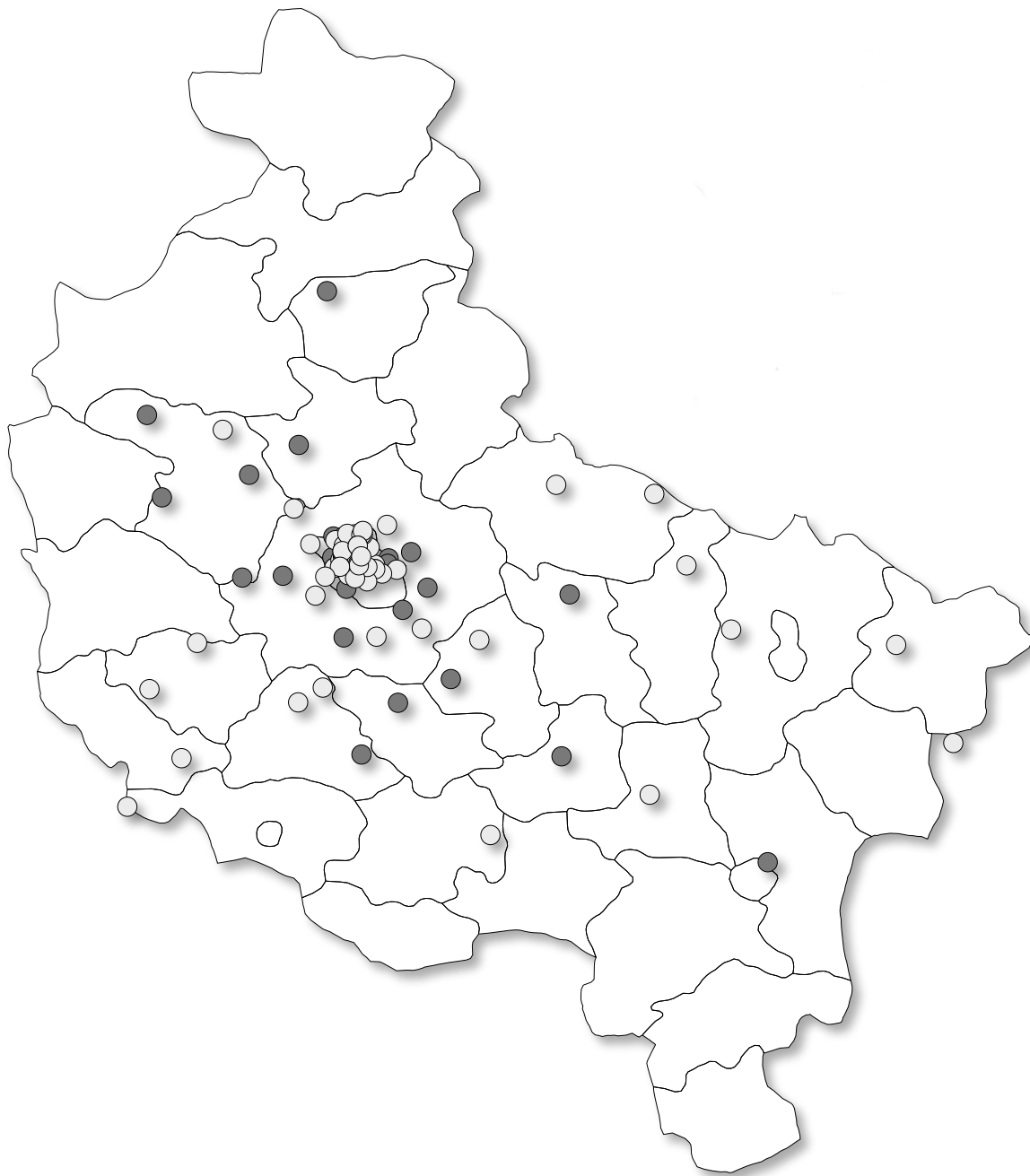

Rycina 1 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania respondentów z Polski

Odwiedzający podlegające pomiarowi atrakcje w przeważającej mierze mieszkają w województwie wielkopolskim. Dlatego analizując dystrybucję przestrzenną odwiedzających poszczególne lokalizacje zdecydowano się ograniczyć wizualizację do granic tego właśnie województwa.

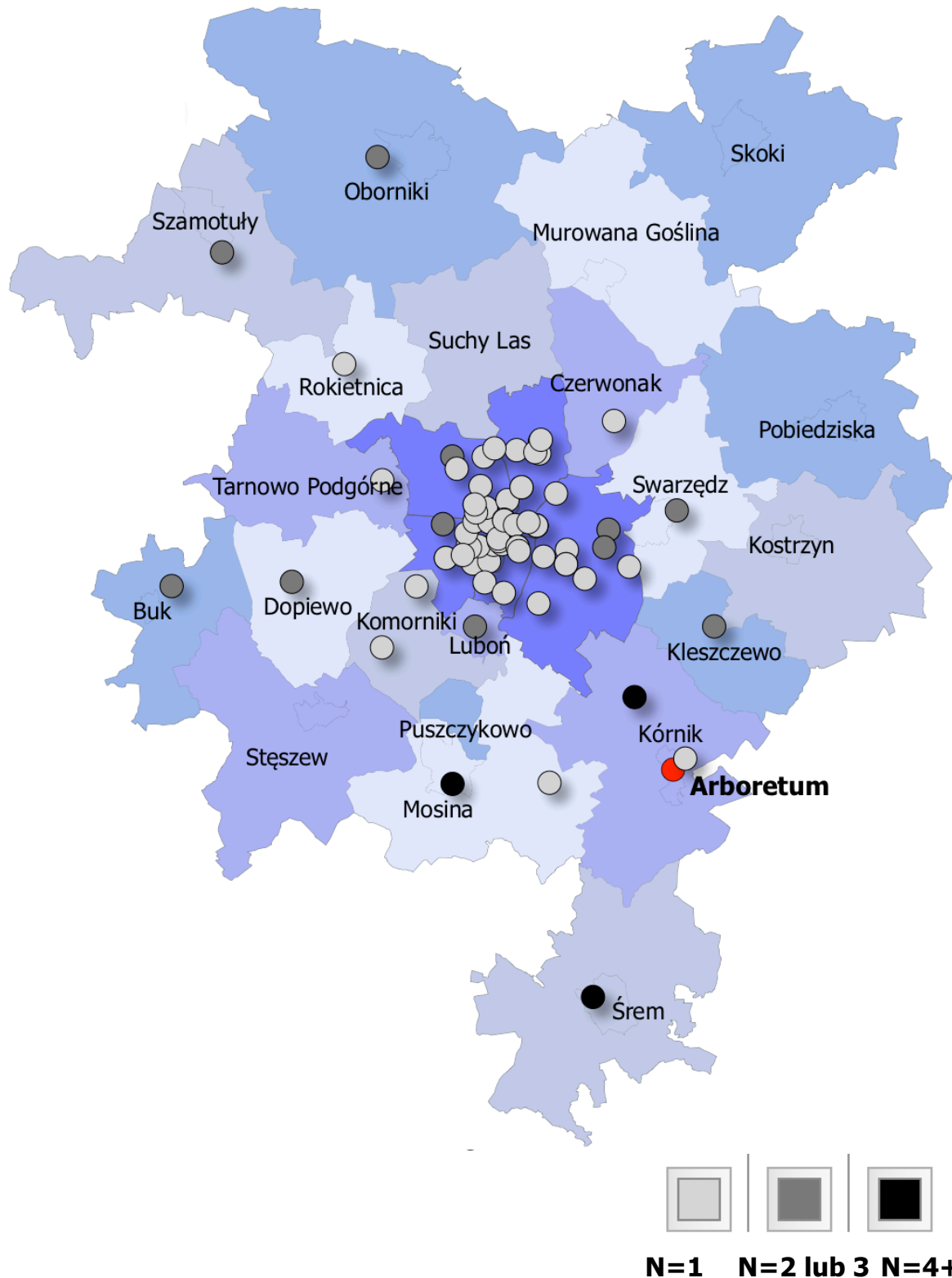
Rycina 2 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania respondentów Arboretum w Kórniku

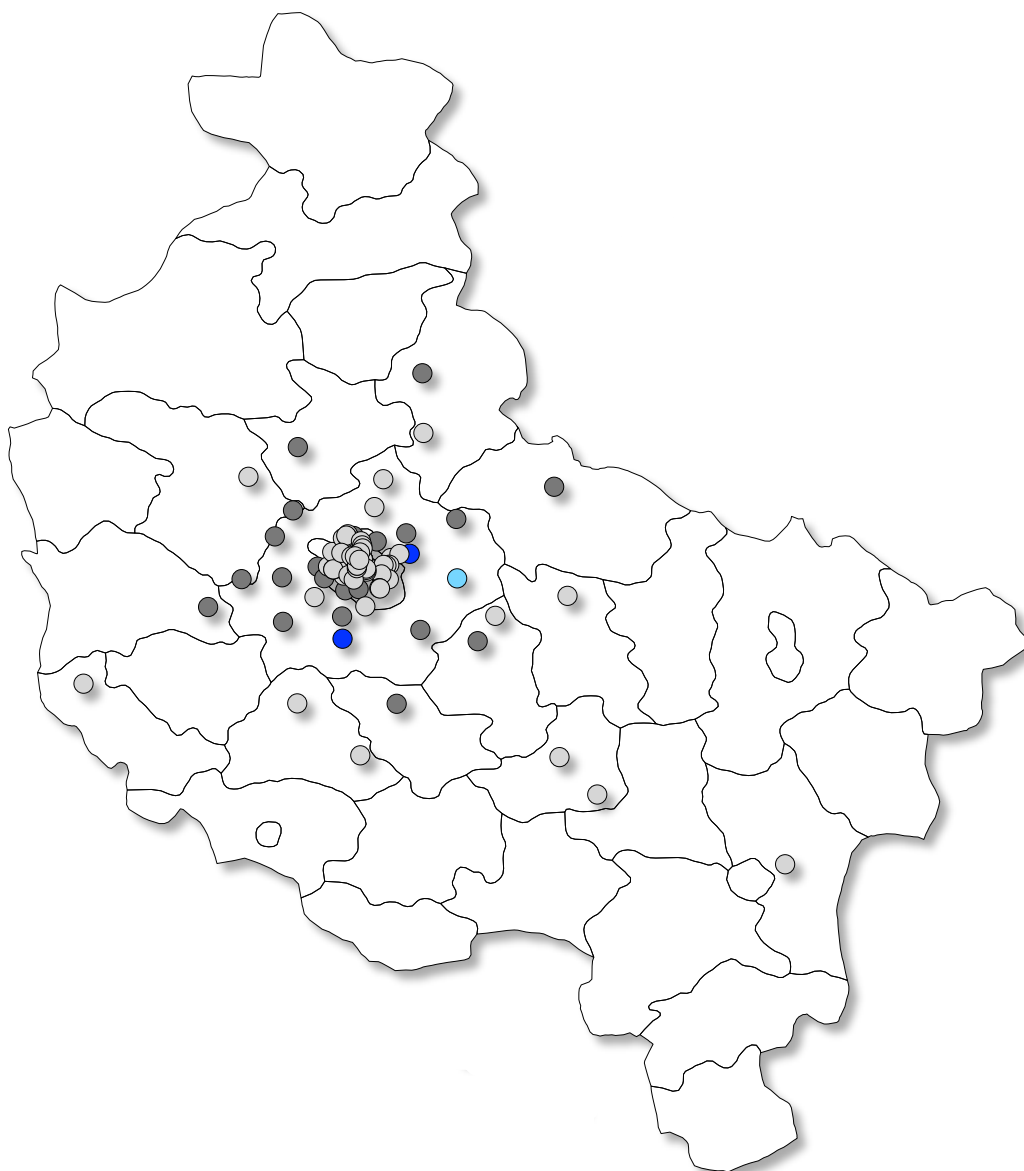
Wśród odwiedzających Arboretum w Kórniku zdecydowanie niższy niż w pozostałych punktach pomiarowych był udział rekreantów, co przekładało się również na relatywnie duży odsetek turystów spoza województwa wielkopolskiego. Natomiast w przypadku turystów wewnątrzwojewódzkich zaznaczyła się też w przypadku Kórnika obecność turystów z różnych części województwa.

Poniższa rycina prezentuje dystrybucję przestrzenną badanych zamieszkujących na terenie Metropolii Poznań.

Rycina 3 Dystrybucja przestrzenna osób odwiedzających Arboretum w Kórniku ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań

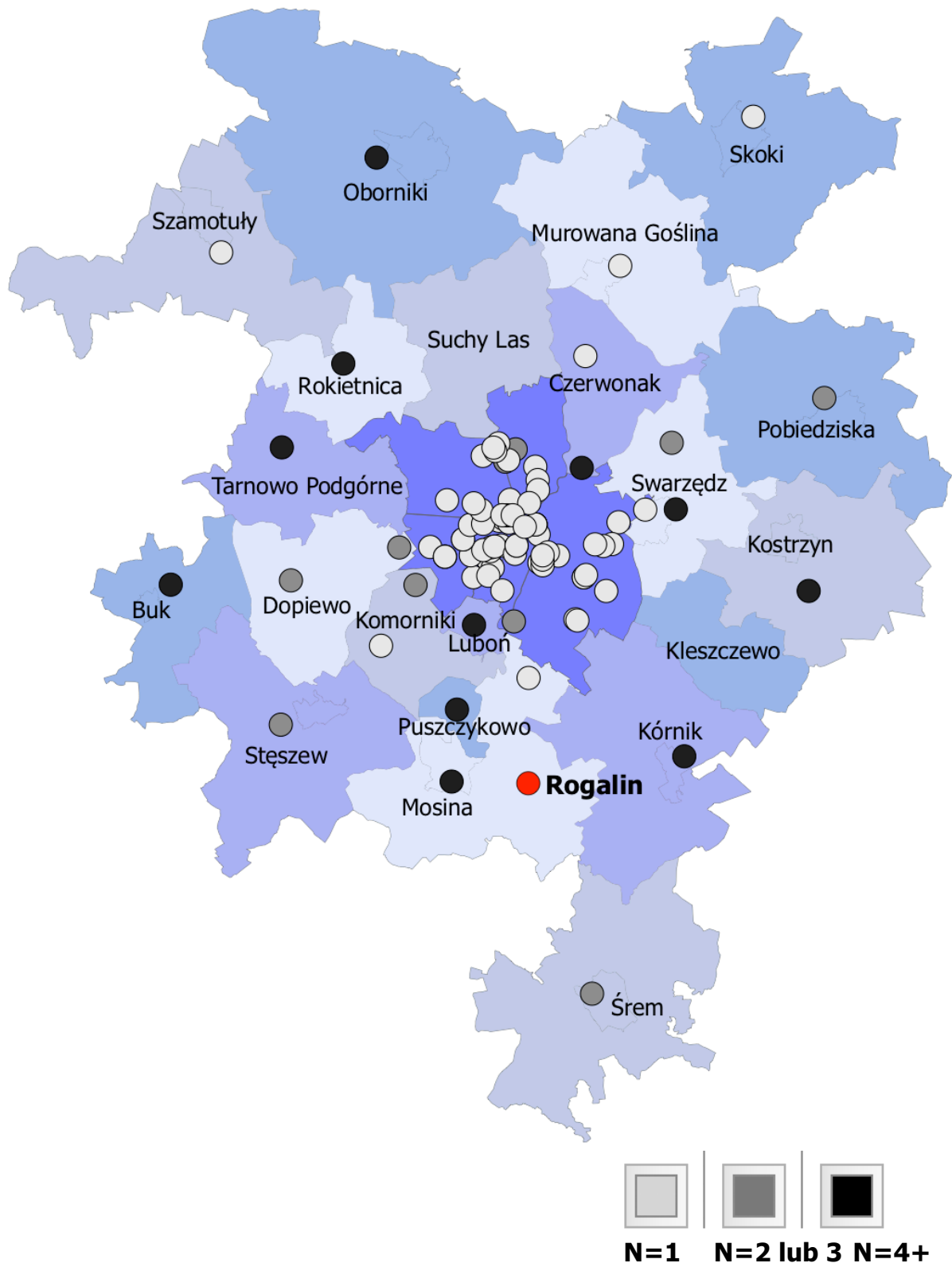
Rycina 4 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Pałac w Rogalinie

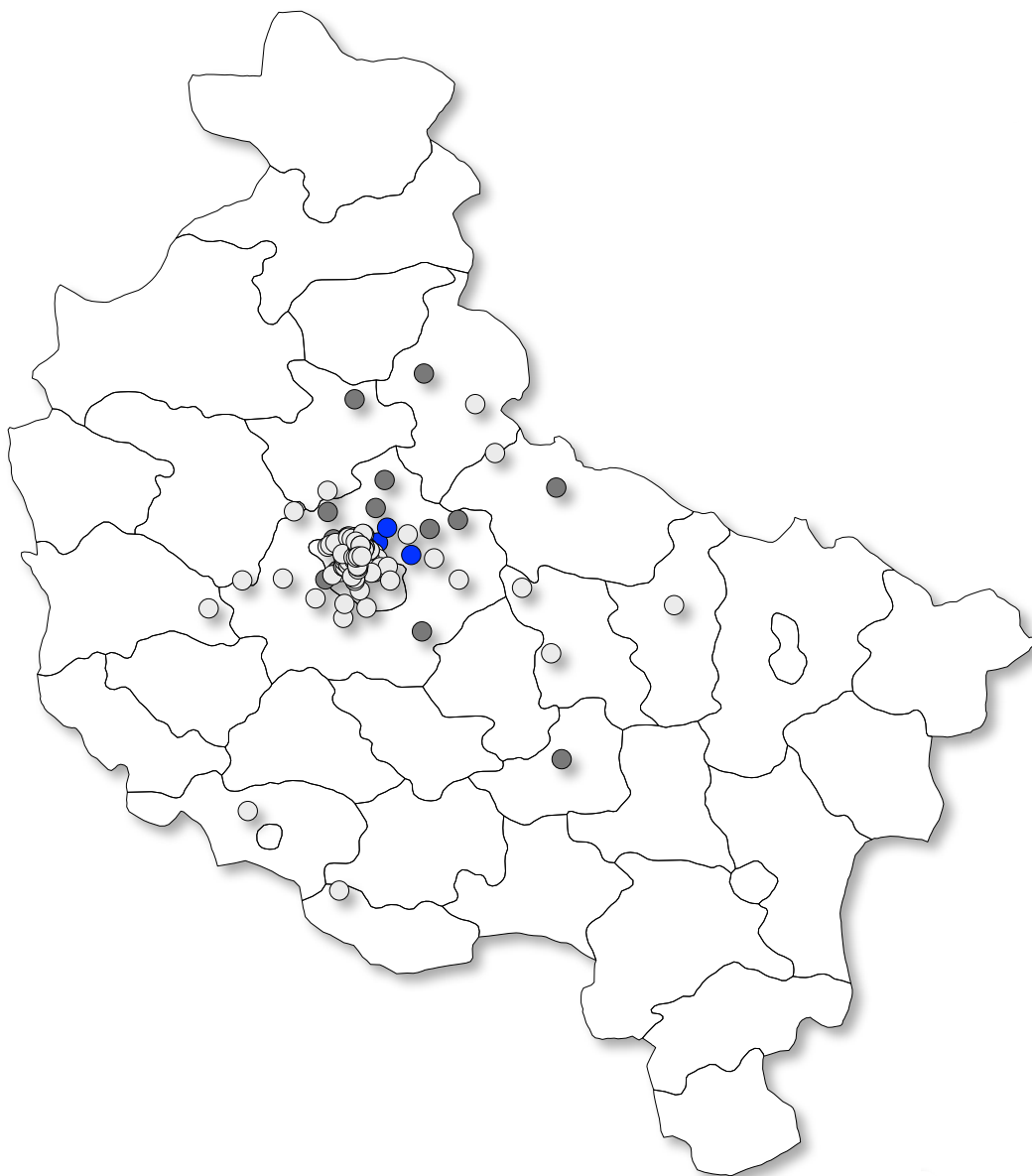
Pałac w Rogalinie przyciąga przede wszystkim rekreantów, którzy zamieszkują na całym obszarze Metropolii Poznań. Jednocześnie należy wskazać, iż poza miastem Poznań dwie najczęściej występujące gminy zamieszkiwane przez respondentów to Mosina oraz Swarzędz. W porównaniu do Kórnik obiekt ten nie przyciąga znaczącej liczby osób z bardziej odległych obszarów województwa wielkopolskiego.

Poniższa rycina prezentuje dystrybucję przestrzenną badanych zamieszkujących na terenie Metropolii Poznań.

Rycina 5 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Pałac w Rogalinie ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań

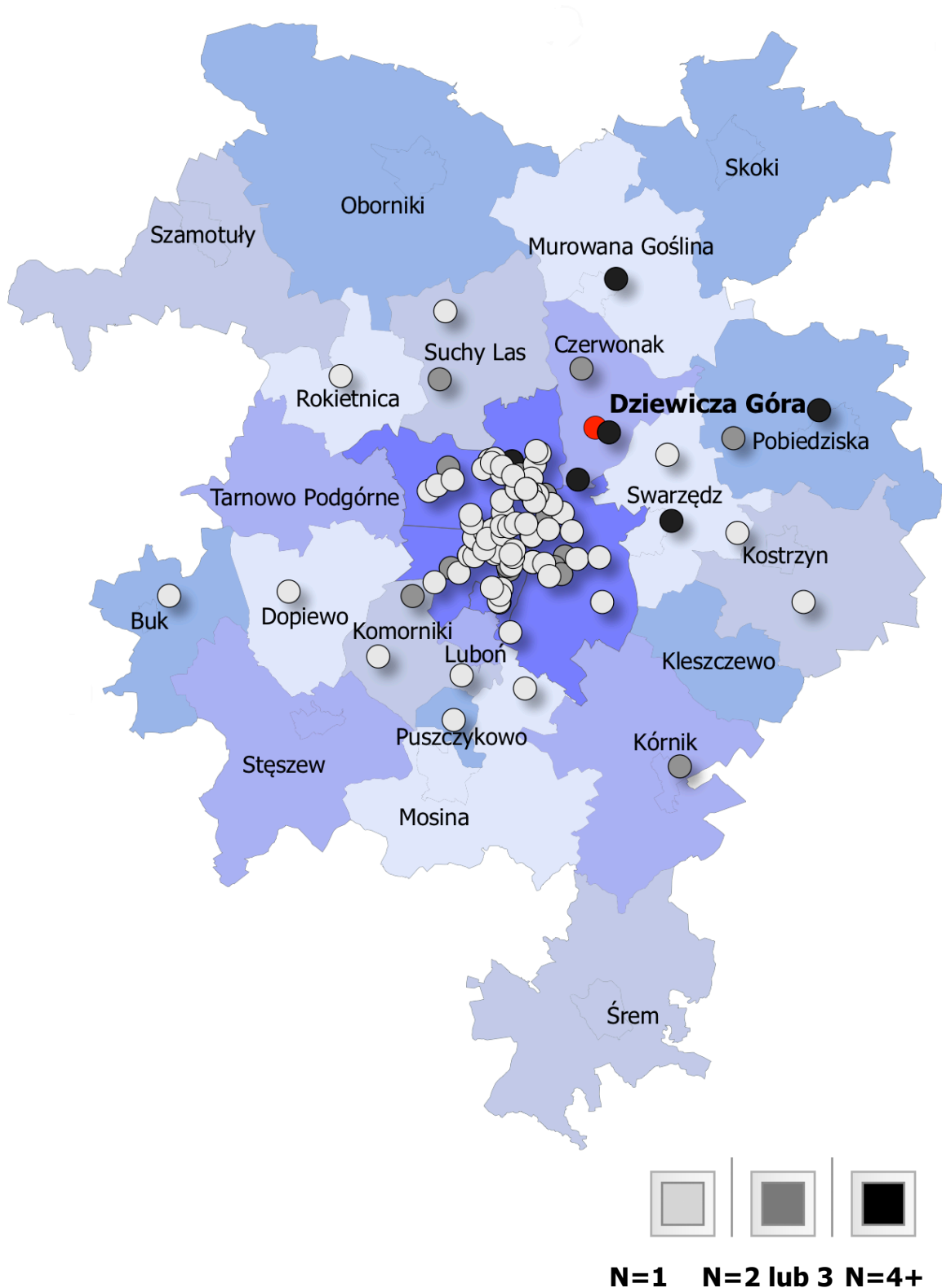
Rycina 6 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Dziewiczą Górę

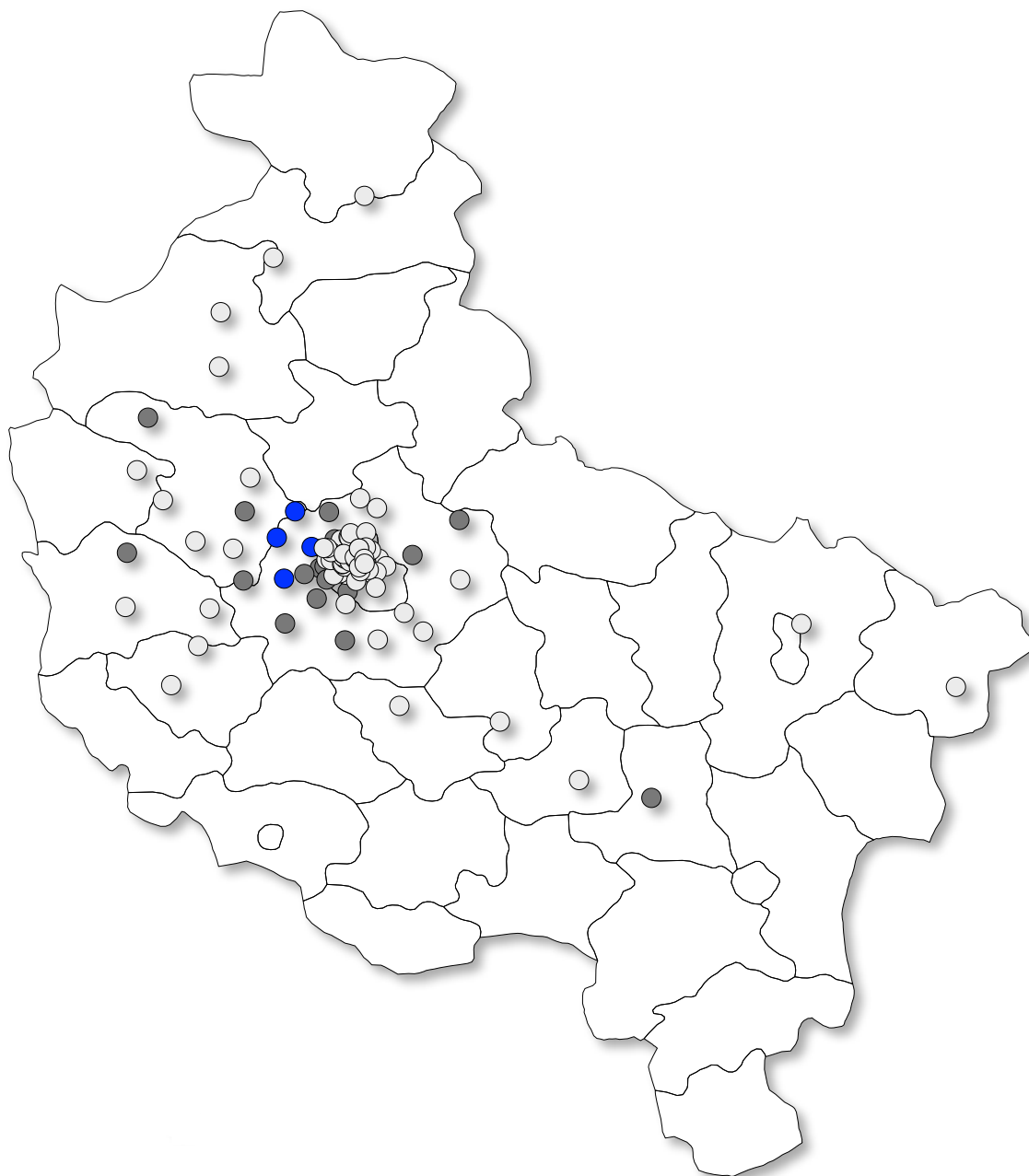
Dziewicza Góra odwiedzana jest przede wszystkim przez rekreantów zamieszkujących bliskie tej lokalizacji obszary Metropolii Poznań. Poza miastem Poznań, zdecydowanie najczęściej wskazywano tam na zamieszkanie w Koźiegłowach, na terenie Czerwonaka oraz Swarzędza. Wyraźnie zaznacza się też fakt, że stosunkowo rzadko atrakcja ta odwiedzana jest przez rekreantów z zachodnich i południowych obszarów Metropolii Poznań. Pięć najczęściej wymienianych w tym kontekście miejscowości to: miasto Poznań, Koźiegłowy, Swarzędz, Czerwonak oraz Murowana Goślina.

Poniższa rycina prezentuje dystrybucję przestrzenną badanych zamieszkujących na terenie Metropolii Poznań.

Rycina 7 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Dziewiczą Górę ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań

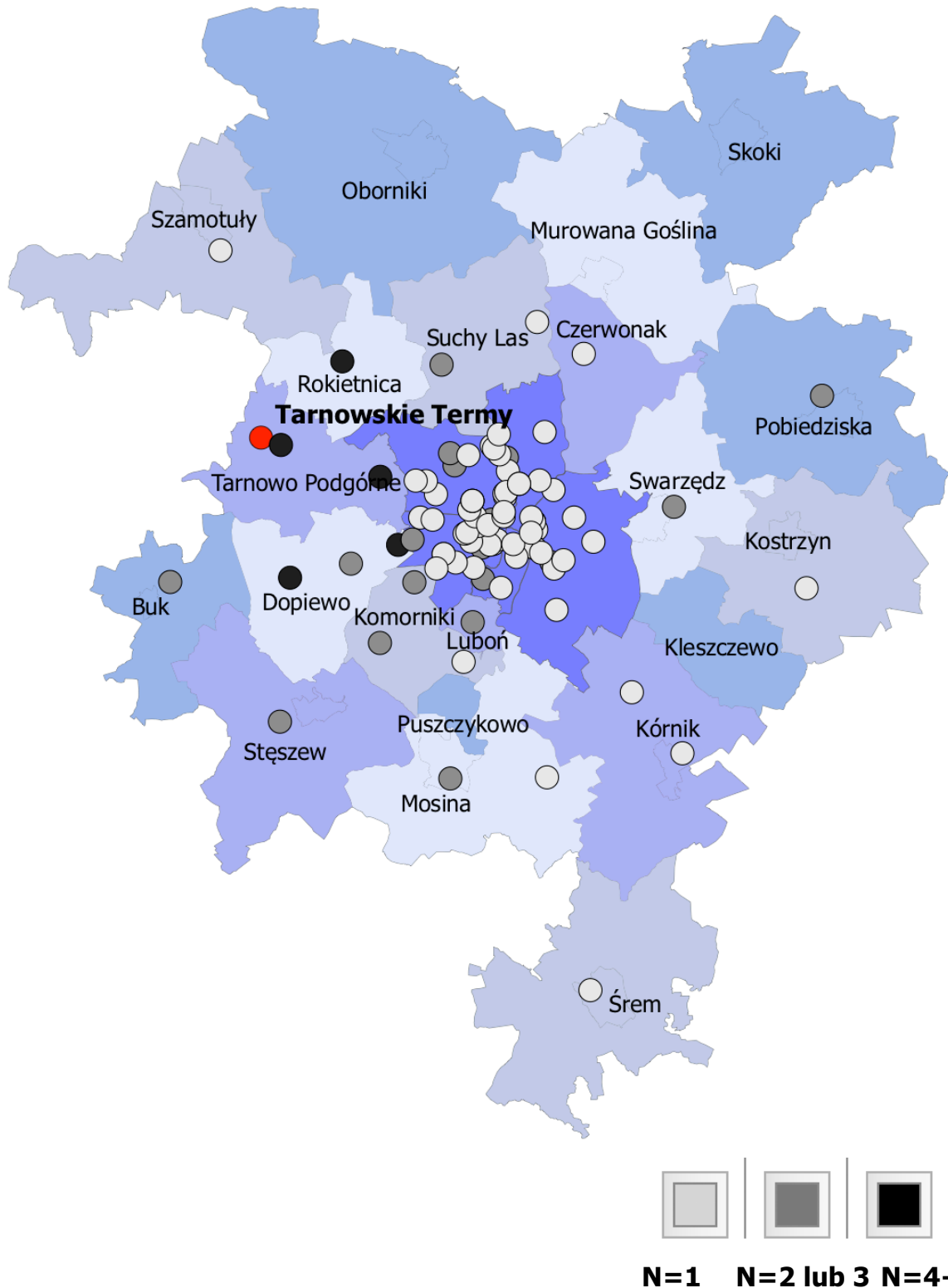
Rycina 8 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Tarnowskie Termy

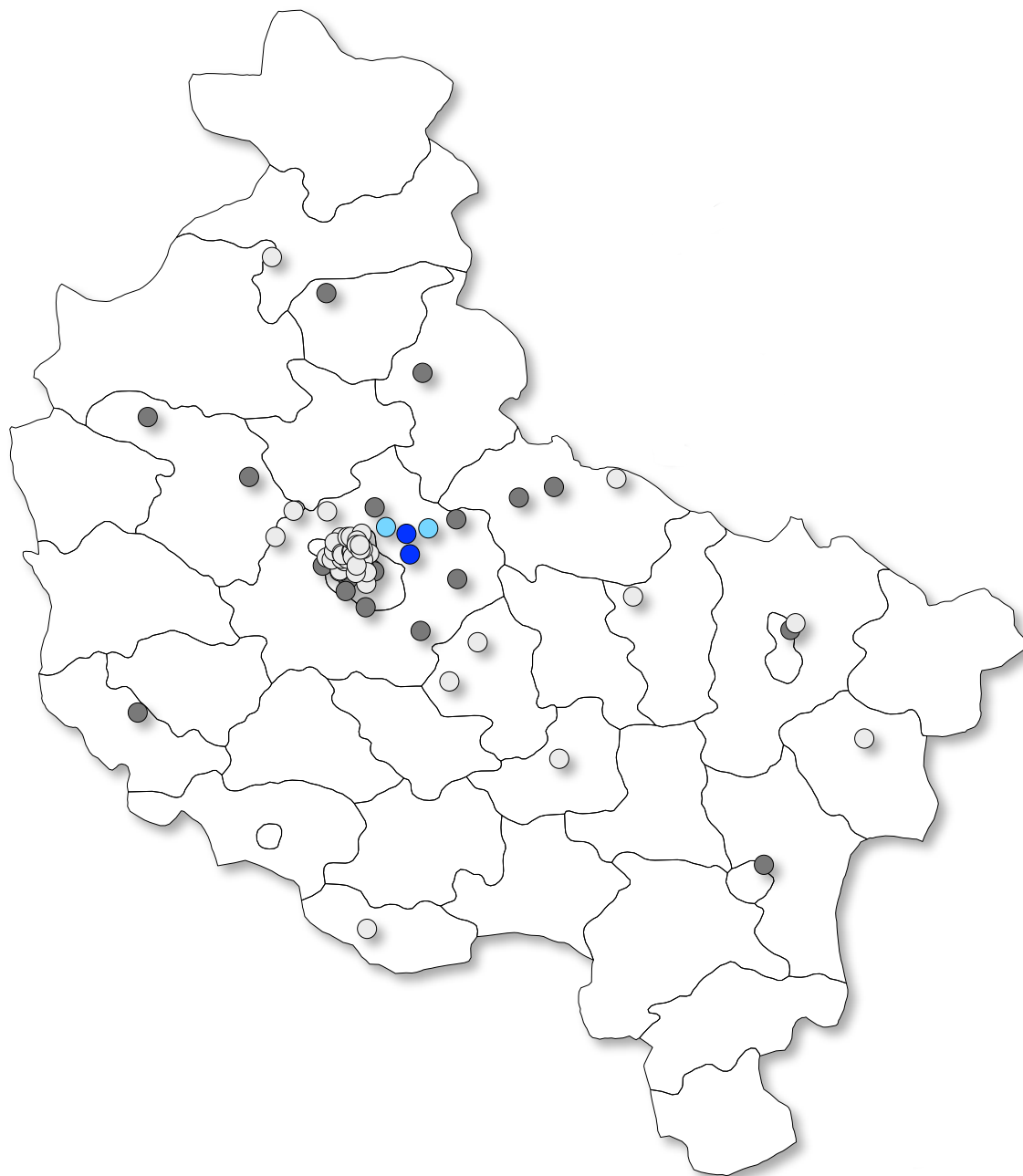
Odwiedzający Tarnowskie Termy w przeważającej mierze zamieszkują obszary bliskie przestrzennie. Efekt ten jest słabszy niż w przypadku Dziewiczej Góry, jednakże również i w tym wypadku można zauważyć, iż stosunkowo rzadko odwiedzają Tarnowskie Termy rekreanci z przeciwległych obszarów Metropolii Poznań. Oprócz miasta Poznania do najczęściej wskazywanych przez respondentów miejscowości należały: Dąbrówka, Rokietnica, Przeźmierowo, Dopiewiec, Dopiewo, Lusówko, Palędzie, Skórzewo oraz Wronki.

Poniższa rycina prezentuje dystrybucję przestrzenną badanych zamieszkujących na terenie Metropolii Poznań.

Rycina 9 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Tarnowskie Termy ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań

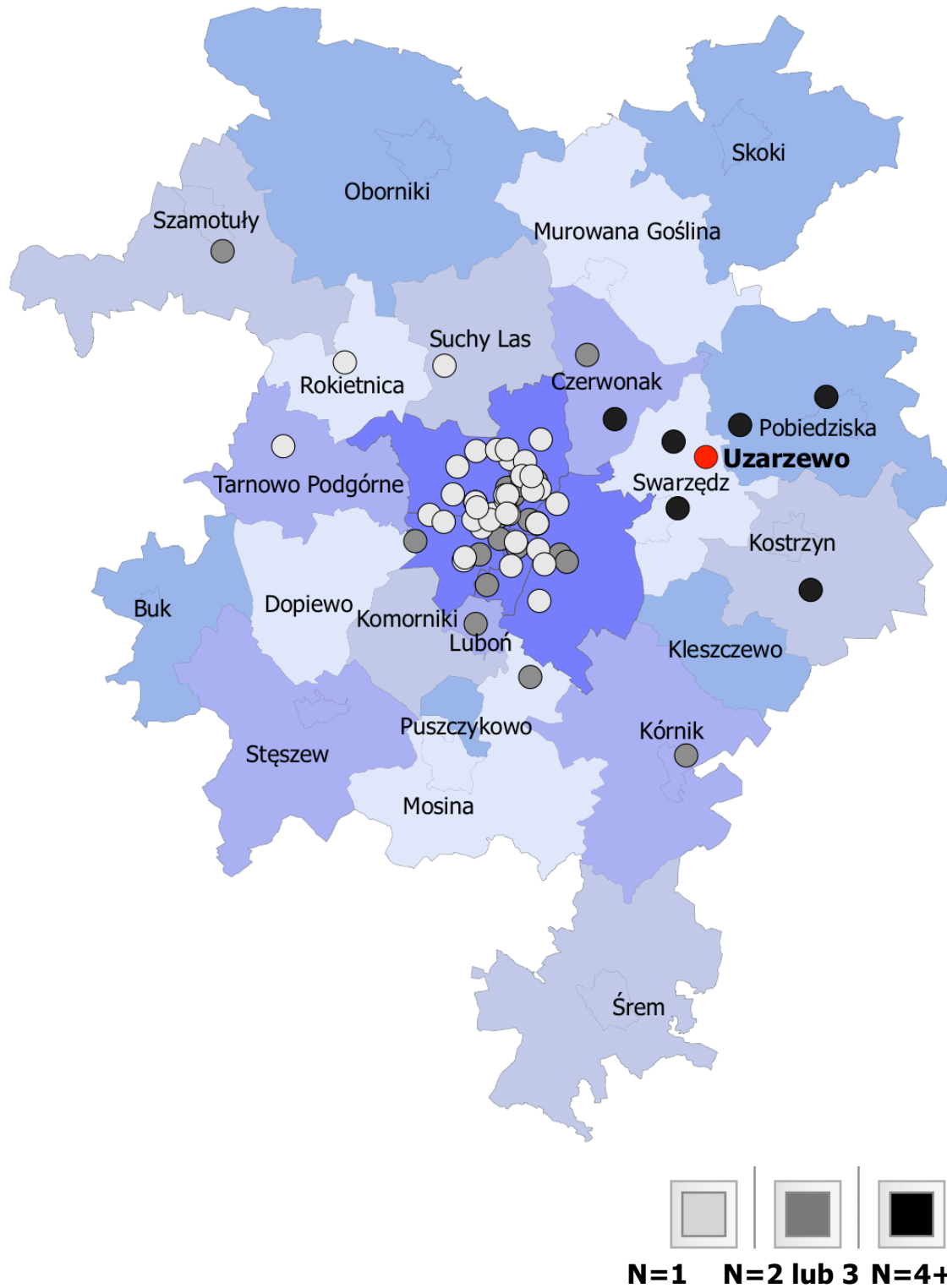
Rycina 10 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Muzeum w Uzarzewie

Muzeum w Uzarzewie jest znaczącą atrakcją lokalną, zdecydowanie najczęściej odwiedzane jest przez mieszkańców okolicznych miejscowości. Niemniej jednak przyciąga również osoby z innych niż Metropolia Poznań podregionów województwa wielkopolskiego. Oprócz miasta Poznania muzeum przyciąga osoby przyjeżdżające przede wszystkim z następujących miejscowości: Swarzędz, Kobylnica, Biskupice, Bydgoszcz oraz Kalisz.

Poniższa rycina prezentuje dystrybucję przestrzenną badanych zamieszkujących na terenie Metropolii Poznań.

Rycina 11 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Muzeum w Uzarzewie ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań

W zrealizowanej próbie badawczej znalazła się również stosunkowo nieliczna grupa respondentów mieszkających zagranicą, przy czym mniej więcej połowa spośród nich zaliczała się do Polonii. Do pewnego stopnia ograniczeniem w procesie rekrutacji do wywiadu był fakt, iż realizowano wywiady jedynie w języku angielskim, jednakże zarejestrowane odmowy z tego względu miały charakter incydentalny, więc uwzględnienie innych wersji językowych raczej nie wpłynęłoby istotnie na udział obcokrajowców w próbie badawczej. Dane dotyczące respondentów zagranicznych prezentuje Tabela 4.

Tabela 4 Pochodzenie respondentów deklarujących zamieszkanie zagranicą

	Kraj	N
Zagranica (N=29)	Niemcy	13
	Holandia	3
	Wielka Brytania	6
	Hiszpania, Kanada	2
	Belgia, Francja, Szwajcaria	1

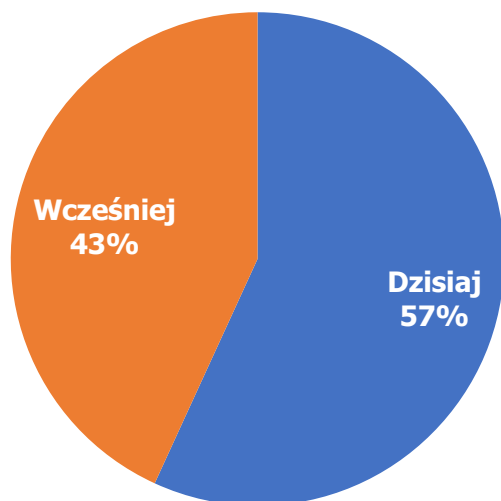
1.1. Ruch turystyczny

Biorąc pod uwagę podpróbę respondentów zaliczanych do kategorii „turysta”, nie jest możliwe prowadzenie analiz z uwzględnieniem rozróżnienia na poszczególne punkty pomiarowe, a wynika to ze zbyt niskiej liczebności. Analizując uzyskane odpowiedzi można wskazać, iż większość turystów deklarowała przyjazd w dniu prowadzenia badania, a zdecydowana większość stwierdzała również, iż przybyła bezpośrednio z miejsca zamieszkania.

Należy mieć również na uwadze fakt, iż najliczniejszą wśród turystów kategorią byli mieszkańcy województwa wielkopolskiego. Dla znacznej części spośród nich, w szczególności w przypadku mieszkańców powiatów ościennych względem Metropolii Poznań, przyjazd do miejsca prowadzenia badań był jednodniowy i cechowała go charakterystyka zbliżona raczej do aktywności rekreantów niż turystów.

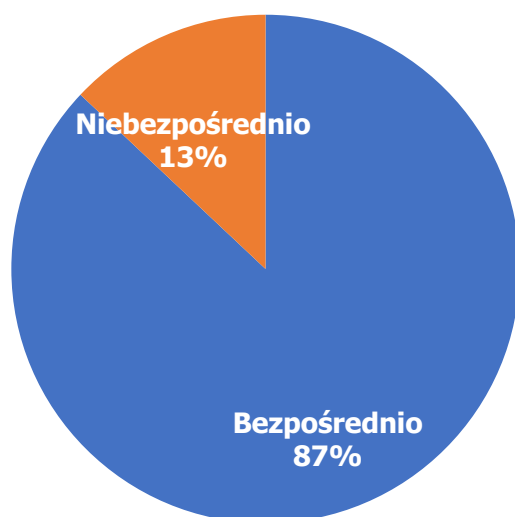
Na Wykresie 3 zaprezentowano rozkład odpowiedzi na pytanie o dzień przybycia turysty na teren Metropolii Poznań. Natomiast na Wykresie 4 pokazano udział w kategorii turystów osób przybywających bezpośrednio z miejsca zamieszkania.

Wykres 3 Dzień przybycia badanych turystów na teren Metropolii Poznań

Spośród turystów deklarujących wcześniejszy przyjazd przeważająca większość przebywała na terenie Metropolii Poznań od kilku poprzedzających dni.

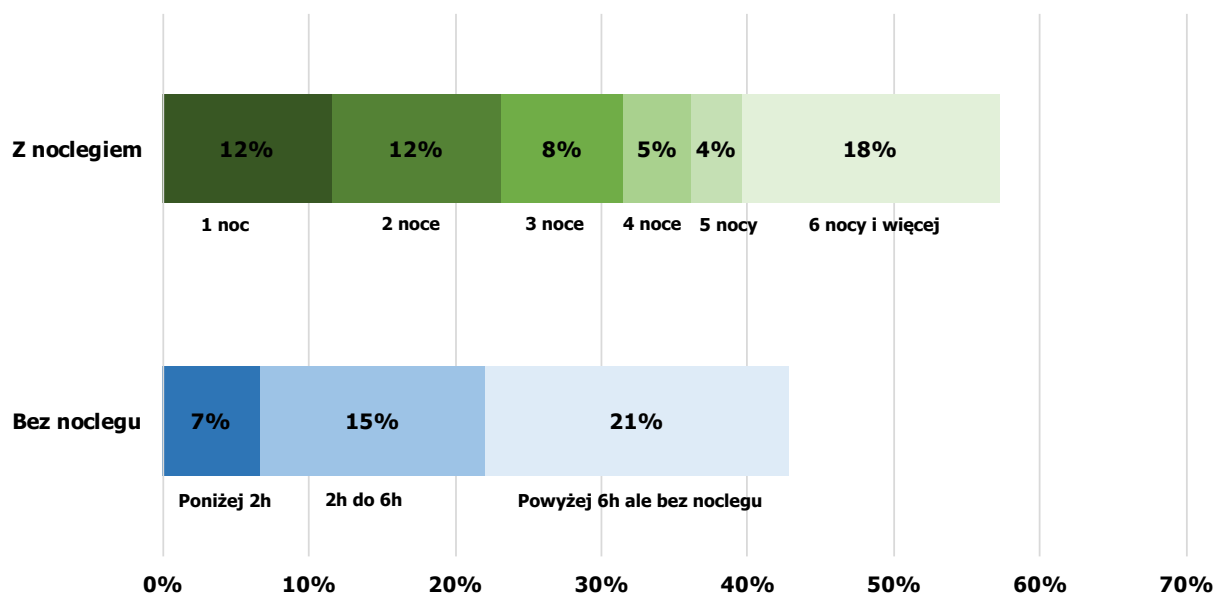
Wykres 4 Turyści przybywający bezpośrednio z miejsca zamieszkania

Wśród niewielkiej grupy osób deklarujących przybycie bezpośrednio z innej miejscowości niż miejsce zamieszkania przeważającą większość stanowiły osoby przybywające z innych miejscowości w Polsce. Zanotowano jedynie pojedyncze przypadki przybycia spoza obszaru kraju.

Na Wykresie 5 przedstawiono rozkład deklaracji dotyczących długości planowanego pobytu w Metropolii Poznań (włączając również noclegi odbywane w mieście Poznań).

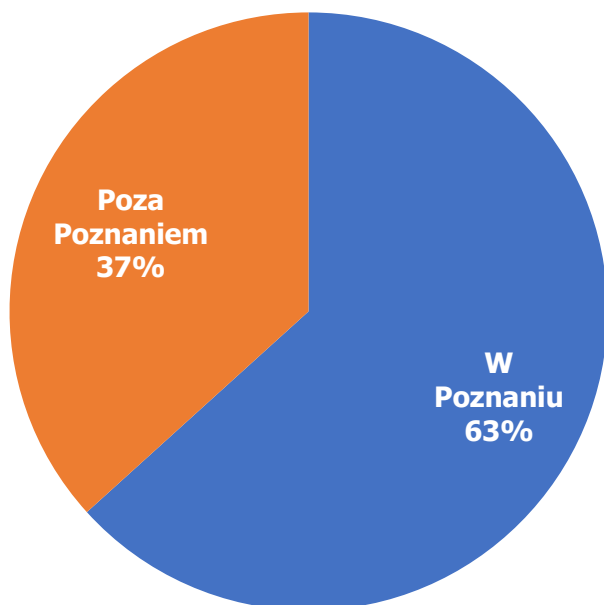
Wykres 5 Deklarowana długość pobytu w Metropolii Poznań

Biorąc pod uwagę planowaną długość pobytu turystycznego należy wskazać, iż ponad 40% badanych turystów nie przewidywało noclegu w ramach bieżącego wyjazdu. Wśród turystów deklarujących nocleg przeważały z kolei stosunkowo krótkie pobyty. Jednocześnie prawie 2/3 turystów wskazywało na nocleg w Poznaniu, a pozostałe deklaracje dotyczyły noclegów odbywanych również w miejscowościach leżących poza Metropolią Poznań. Przykładowo część turystów badanych w Arboretum w Kórniku nocowała na pojezierzu w okolicach Zaniemyśla.

Na Wykresie 6 przedstawiono dane dotyczące lokalizacji odbywanych noclegów z uwzględnieniem rozróżnienia na miasto Poznań oraz nocleg poza Poznaniem.

Wykres 6 Lokalizacja deklarowanego noclegu

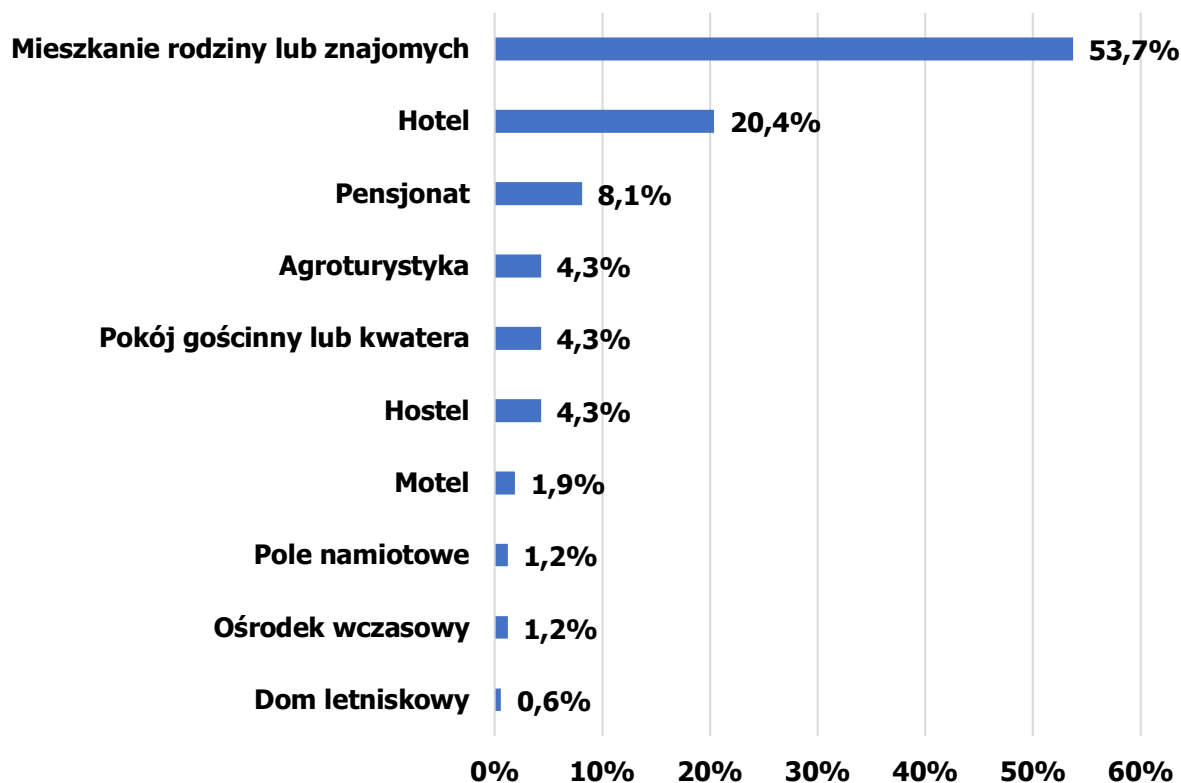
W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie deklarowanych miejscowości noclegu poza Poznaniem.

Tabela 5 Noclegi turystów poza Poznaniem - miejscowości

	Częstość
Gniezno, Zaniemyśl	5
Kicin, Mosina, Puszczykowo	3
Dolsk, Kórnik, Luboń, Pobiedziska, Szamotuły, Tarnowo Podgórne	2
Biskupice, Bogucin, Bolechowo, Bolechówko, Czerwonak, Dopiewo, Gruszczyń, Kamińsko, Kamionki, Kiekrz, Komorniki, Kostrzyn, Koziegłowy, Mirkowice, Owińska, Piastowo, Radzewice, Rogalin, Skórzewo, Stefanowice, Stęszew, Swadzim, Szczytniki, Środa Wielkopolska, Uzarszewo, Walerianowo, Wronki, Zalasewo, Zgliniec	1

Wykres 7 prezentuje dane dotyczące tego, w jakim rodzaju miejsca turyści odbywali nocleg.

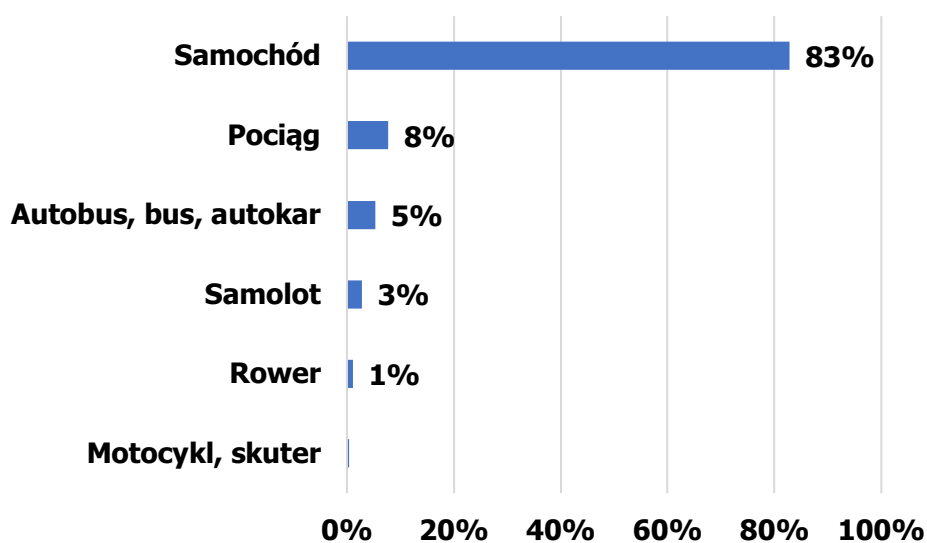
Wykres 7 Rodzaj miejsca noclegowego

Zdecydowanie najczęściej wskazywano na nocleg u rodziny lub znajomych, pozostałe możliwości cieszyły się niższą popularnością. Respondentów deklarujących nocleg w hotelu pytano również o liczbę gwiazdek hotelu, lecz zdecydowana większość badanych nie potrafiła określić do jakiej kategorii należał hotel, w którym się zatrzymali. Od tych nielicznych respondentów, którzy posiadali taką wiedzę, otrzymano następujący rozkład odpowiedzi: 2 gwiazdki N=2; 3 gwiazdki N=5; 4 gwiazdki N=2.

Turyści najczęściej wskazywali na samochód jako na środek transportu, dzięki któremu dotarli na teren Metropolii Poznań. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, który wyraźnie zaznaczył się w późniejszym pytaniu o sposób dotarcia do poszczególnych lokalizacji turystycznych, że większość punktów badania była łatwo osiągalna głównie samochodem.

Wykres 8 Środek dotarcia do Metropolii Poznań

1.2. Ruch rekreacyjny

Przez „rekreantów” rozumiano osoby mieszkające na terenie Metropolii Poznań, które zostały zrekrutowane do udziału w wywiadzie w poszczególnych lokalizacjach. Protokół rekrutacyjny wykluczał przy tym prowadzenie wywiadów z osobami mieszkającymi lub pracującymi bezpośrednio w miejscowościach, gdzie zlokalizowane były atrakcje.

W przypadku rekreantów realizowano skróconą wersję pierwszego segmentu kwestionariusza wywiadu, która obejmowała pytania o sposób dotarcia do lokalizacji turystycznej, tj. jednej z pięciu lokalizacji, w których prowadzono badania.

Wykres 9 Rekreanci przybywający do miejsca prowadzenia badań

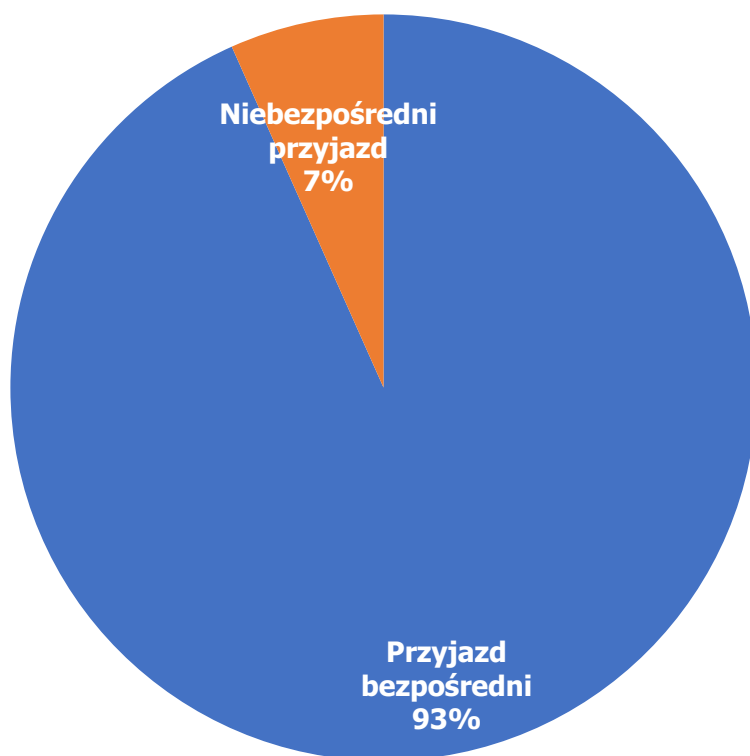

Tabela 6 Deklaracje niebezpośrednich przyjazdów do miejsca prowadzenia badań

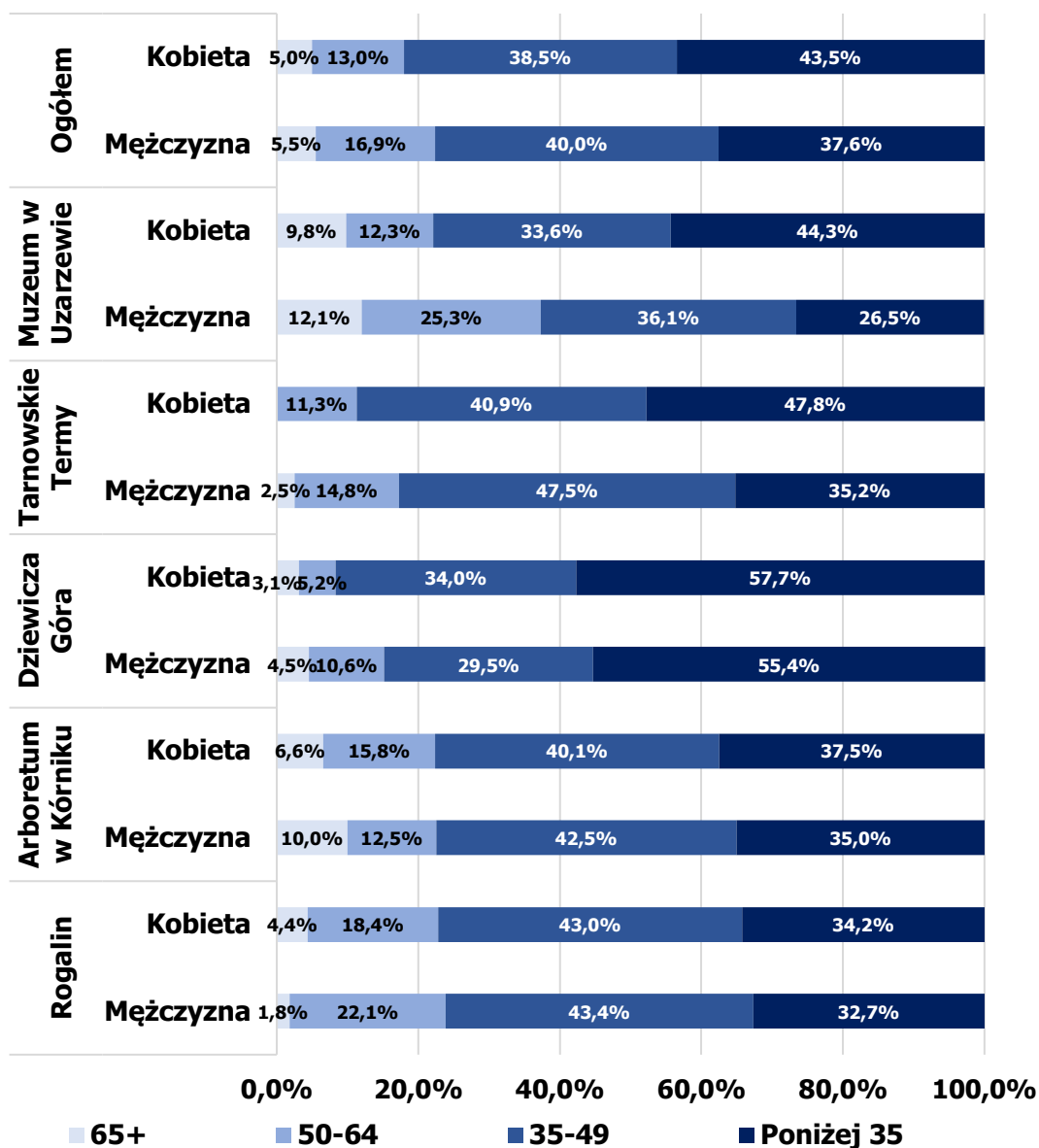
	Częstość
Z Poznania	20
Z obszaru Metropolii Poznań (poza Poznaniem)	31
Spoza obszaru Metropolii Poznań	5
Ogółem	56

Powyższe dane demonstrują jednoznacznie, że ponad 90% badanych rekreantów przybywało do poszczególnych miejsc turystycznych bezpośrednio z miejsca zamieszkania.

1.3. Społeczno-demograficzne charakterystyki turystów i rekreantów

W toku wywiadów rejestrowano charakterystyki społeczno-demograficzne respondentów. Wykres 10 pozwala na zaobserwowanie różnic w rozkładzie wieku ze względu na płeć dla każdej z badanych lokalizacji.

Wykres 10 Rozkład wieku i płci w poszczególnych lokalizacjach

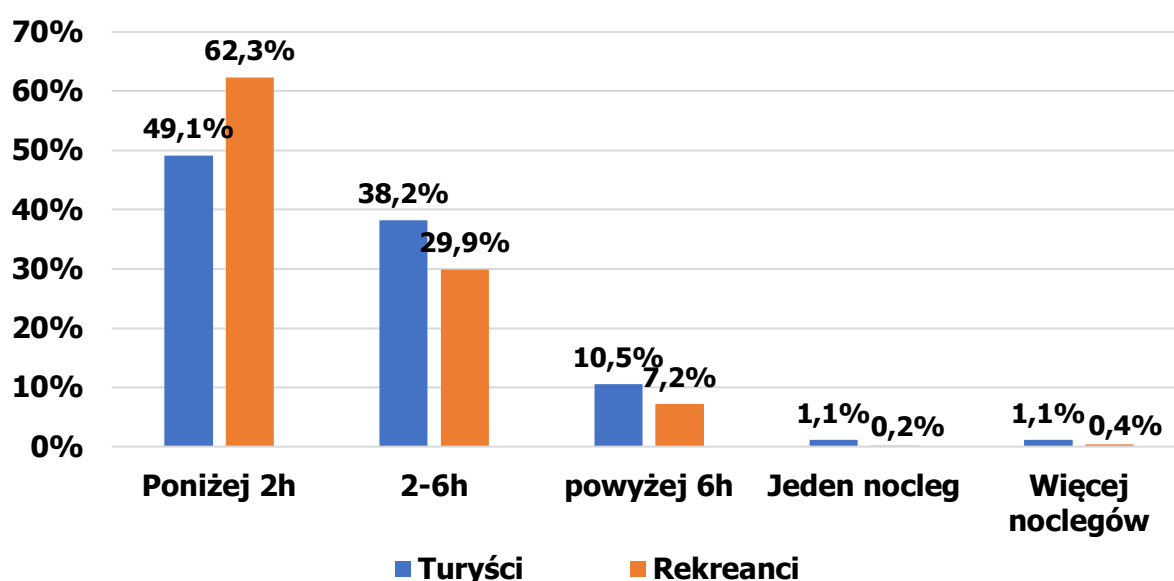
W próbie badawczej znalazło się trochę więcej kobiet niż mężczyzn (54% - 46%), różnice te nie były istotnie zróżnicowane ze względu na lokalizacje badania. Znaczące zróżnicowania występowały natomiast w przypadku wieku, gdzie wyraźnie zaznaczała się przewaga osób młodszych w lokalizacjach związanych z czynną rekreacją. Dotyczy to przede wszystkim Dziewiczej Góry, gdzie zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, ponad połowa badanych należała do najniższej kategorii wiekowej.

2. Aktywność turystyczna i rekreacyjna w Metropolii Poznań

2.1. Pobyt w lokalizacji turystycznej

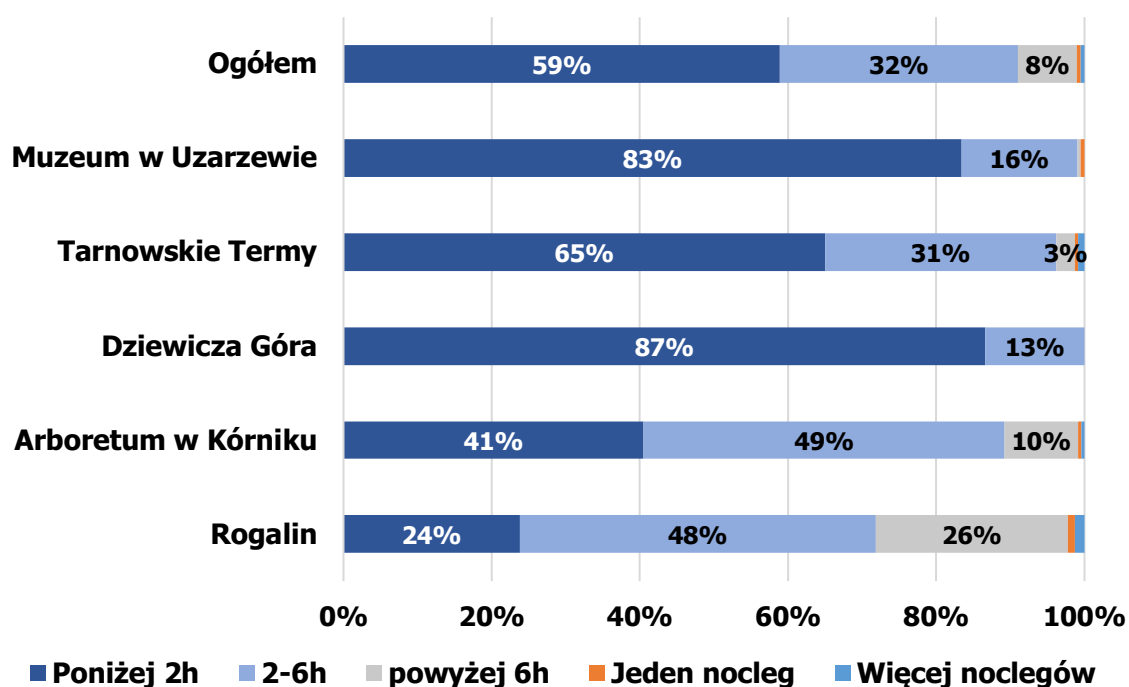
Wszystkim respondentom zadano blok pytań mających na celu rozpoznanie głównych charakterystyk pobytu w badanej lokalizacji turystycznej. W pierwszej kolejności pytano o długość planowanego pobytu, rozkład odpowiedzi z uwzględnieniem rozróżnienia na turystów i rekreantów przedstawia Wykres 11. Natomiast na Wykresie 12 przedstawiono zróżnicowanie deklaracji dotyczących długości pobytu ze względu na miejsce prowadzenia badania.

Wykres 11 Długość pobytu w miejsca prowadzenia badań

Zdecydowana większość respondentów deklaruowała, że ich pobyt w miejscu prowadzenia badania nie przekroczy sześciu godzin. Pytając o długość pobytu zaobserwowano znaczące zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami. Odpowiednie dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

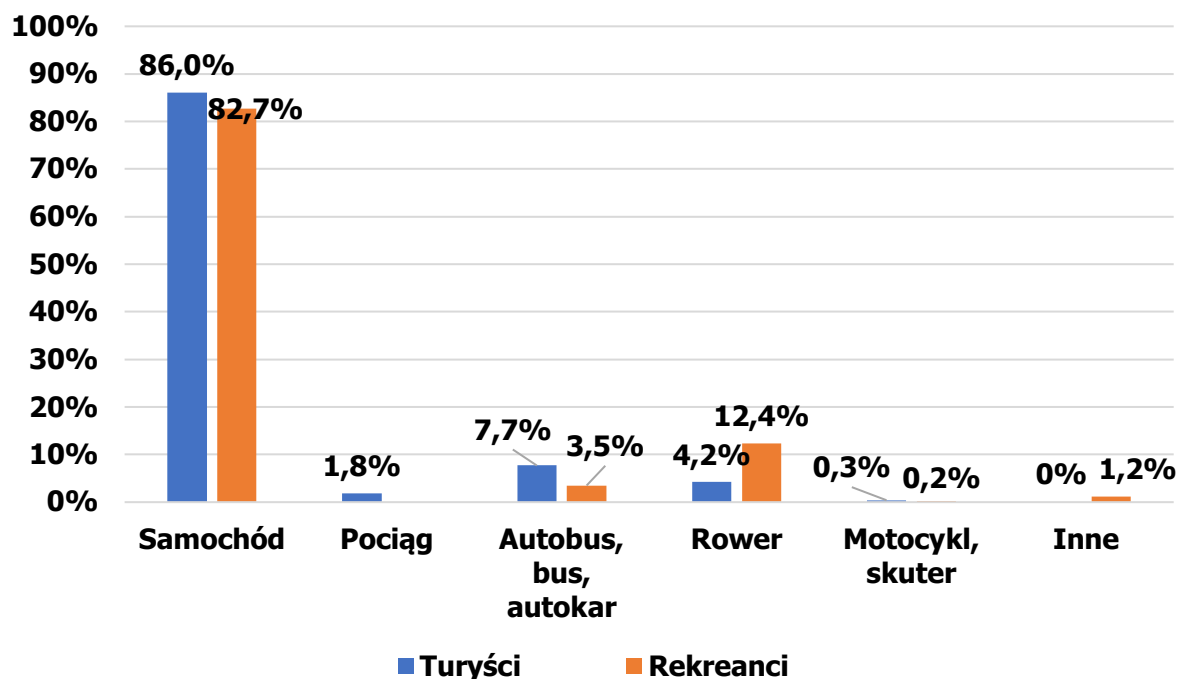
Wykres 12 Długość pobytu deklarowana w poszczególnych lokalizacjach

Na Dziewiczej Górze oraz w Muzeum w Uzarzewie przytłaczającą większość badanych stanowiły osoby planujące pobyt poniżej 2 godzin. W przypadku Tarnowskich Term ta grupa respondentów była również najliczniejsza, jednak 1/3 badanych planowała pobyt dłuższy niż 2 godziny. Natomiast w Arboretum w Kórniku oraz w Rogalinie najliczniejszą grupę stanowili respondenci deklarujący pobyt w przedziale od 2 do 6 godzin.

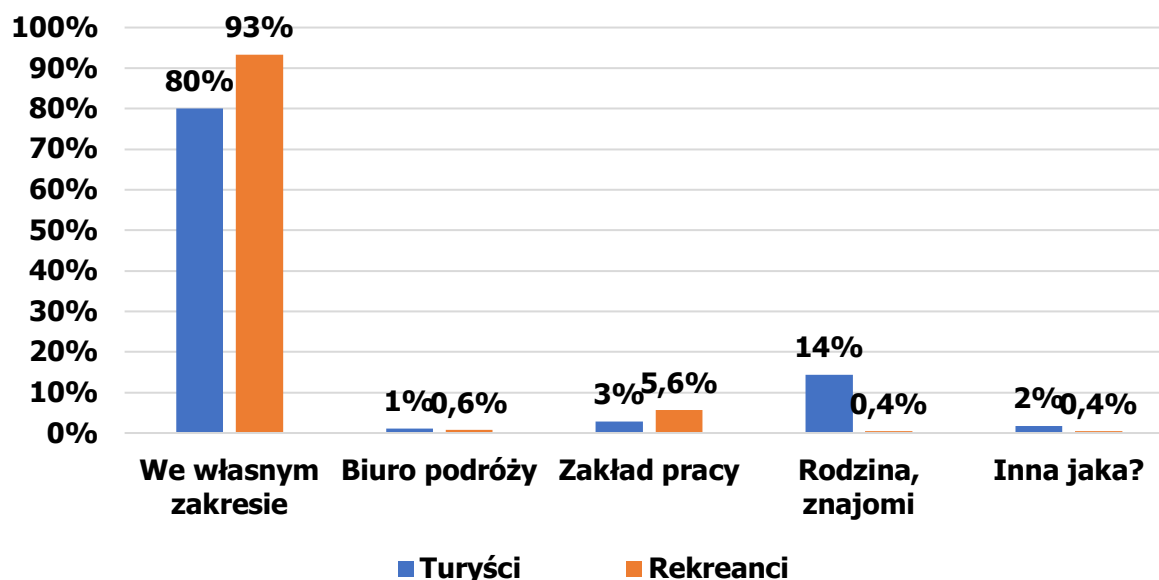
W następnej kolejności rozpoznano sposoby dotarcia do lokalizacji turystycznej, w ramach kafeterii pytania uwzględniono główne możliwości transportowe. Biorąc pod uwagę deklarowany sposób dotarcia do miejsca prowadzenia badań należy podkreślić wspomniany już wcześniej fakt, że do znacznej części badanych lokalizacji niełatwe jest dotarcie środkami transportu publicznego. Odpowiednie dane zaprezentowano na Wykresie 13.

Wykres 13 Sposób dotarcia do miejsca prowadzenia badań

W znacznej mierze konsekwencją dominacji samochodu jako formy dotarcia pozostaje to, iż zdecydowana większość turystów i rekreantów deklarowała samodzielną organizację wizyty.

Wykres 14 Sposób organizacji przyjazdu do miejsca prowadzenia badań

Analizując motywacje przyjazdu do poszczególnych lokalizacji turystycznych proszono respondentów o wskazanie celów przyjazdu spośród listy zaprezentowanej w ramach Tabeli 7. Dopuszczano wybór wielokrotny, przez co odsetki nie sumują się do 100%.

Tabela 7 Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Wypoczynek (bierny)	30%	54%	43%	29%	51%
Rekreacja czynna	16%	28%	60%	93%	30%
Poznanie kultury, historii i miejscowych zwyczajów	56%	53%	27%	2%	51%
Odwiedziny krewnych lub znajomych	8%	3%	8%	5%	5%
Poznanie przyrody	68%	52%	58%	5%	54%
Udział w wydarzeniu kulturalnym	0%	1%	0%	1%	0%
Udział w imprezie sportowej	0%	3%	1%	1%	0%
Zwiedzanie zabytków	76%	30%	20%	1%	31%
Inny cel, jaki?	2%	6%	8%	10%	6%

Analizując dane zaprezentowane w Tabeli 7, w pierwszej kolejności należy wskazać na pewne problemy z rozróżnieniem wypoczynku i rekreacji, jakie zgłaszali respondenci w odniesieniu do kwalifikacji takich form aktywności jak spacer. Niemniej jednak wyraźnie widoczna jest dominacja wskazań na rekreację czynną w przypadku Tarnowskich Term oraz Dziewiczej Góry, a z drugiej strony zauważyć można relatywnie niższe od pozostałych lokalizacji częstości wskazań na rekreację lub wypoczynek w przypadku Rogalina, gdzie na pierwszy plan wybijały się cele związane z turystyką kulturową oraz poznawaniem przyrody. Naturalny wydaje się również fakt niskiej częstości wskazań na inne niż wypoczynek lub rekreacja motywacji w przypadku Tarnowskich Term, gdzie z kolei stosunkowo najczęściej respondenci mówili o motywacjach innych niż te wymienione w kafeterii. Wśród wskazywanych przez nich

innych celów najczęściej była mowa o nauce pływania przez dzieci oraz innych powiązanych aktywnościach. Jednakowo rzadko we wszystkich badanych lokalizacjach wskazywano na odwiedziny u rodziny lub znajomych, a nikt lub prawie nikt nie mówił też o udziale w wydarzeniach kulturalnych lub sportowych.

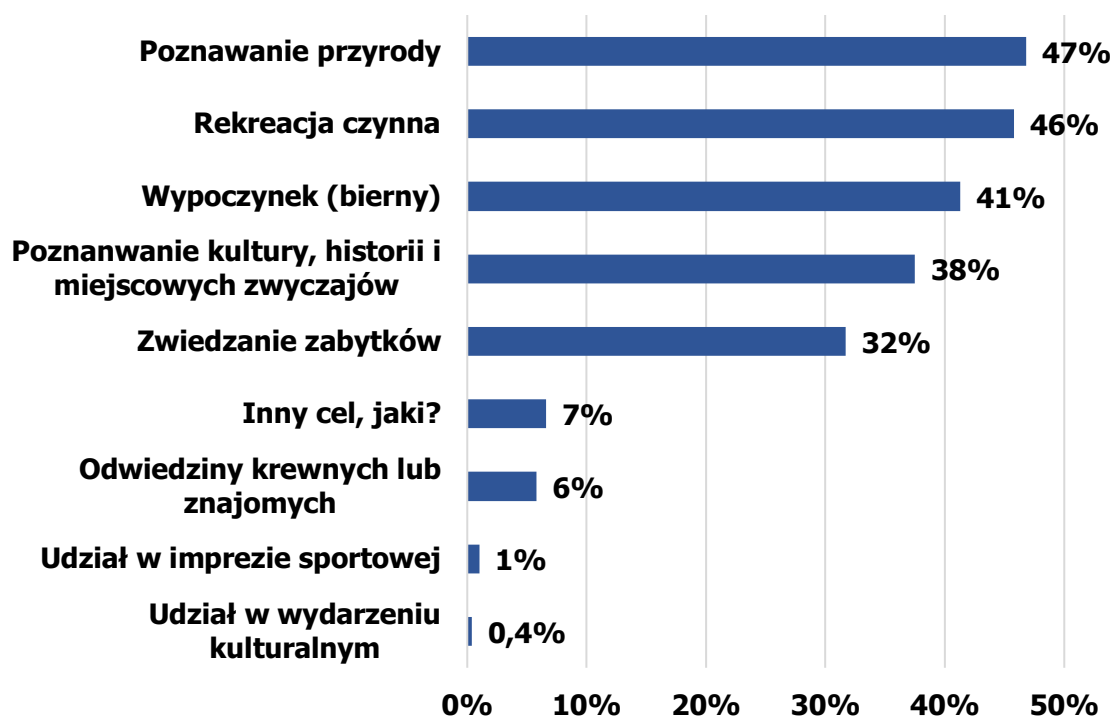
W Tabeli 8 przedstawiono kategoryzację najczęstszych wypowiedzi respondentów deklarujących inny od wymienionych w kafeterii pytania cel przybycia do miejsca prowadzenia badania. Na Wykresie 15 zaprezentowano natomiast rozkład deklaracji ogółem dla danych przedstawionych w powyższej Tabeli 7.

Tabela 8 Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań: inne, jakie?

Miejsce prowadzenia badania	Forma aktywności	Częstość
Rogalin	Spacer z rodziną lub znajomymi	3
Arboretum w Kórniku	Spacer/ bieg	4
	Cele edukacyjne/ krajoznawcze	3
	Relaks/ odpoczynek	2
Dziewicza Góra	Wejście do wieży widokowej	6
	Spacer	4
	Trening rowerowy/ kolarstwo górskie	2
Muzeum w Uzarzewie	Wspomnienia/ motywacje sentymentalne	5
	Ciekawość/ motywacje poznawcze	3
	Atrakcje dla dzieci	2
Tarnowskie Termy	Nauka pływania dla dzieci	14
	Atrakcje dla dzieci	2
	Dowóz dziecka na zajęcia	2

Na Wykresie 15 przedstawiono zestawienie deklaracji dotyczących celów przyjazdu ogółem, tj. bez wyodrębniania poszczególnych miejsc prowadzenia badania. W rozkładzie ogółem na pierwszym miejscu rankingu znalazło się poznawanie przyrody, tuż przed czynną rekreacją. Wynik ogółem w przypadku takiego rangowania celów ma jednak ograniczone znaczenie interpretacyjne w związku z dużą różnorodnością międzyobiektołą.

Wykres 15 Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań: ogółem

Respondentów proszono również o wskazanie celu głównego spośród wcześniej wskazywanych motywacji. Pozwala to na stwierdzenie, w przypadku których miejsc występuje wyraźnie dominująca funkcja turystyczna lub rekreacyjna. Odpowiednie dane zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

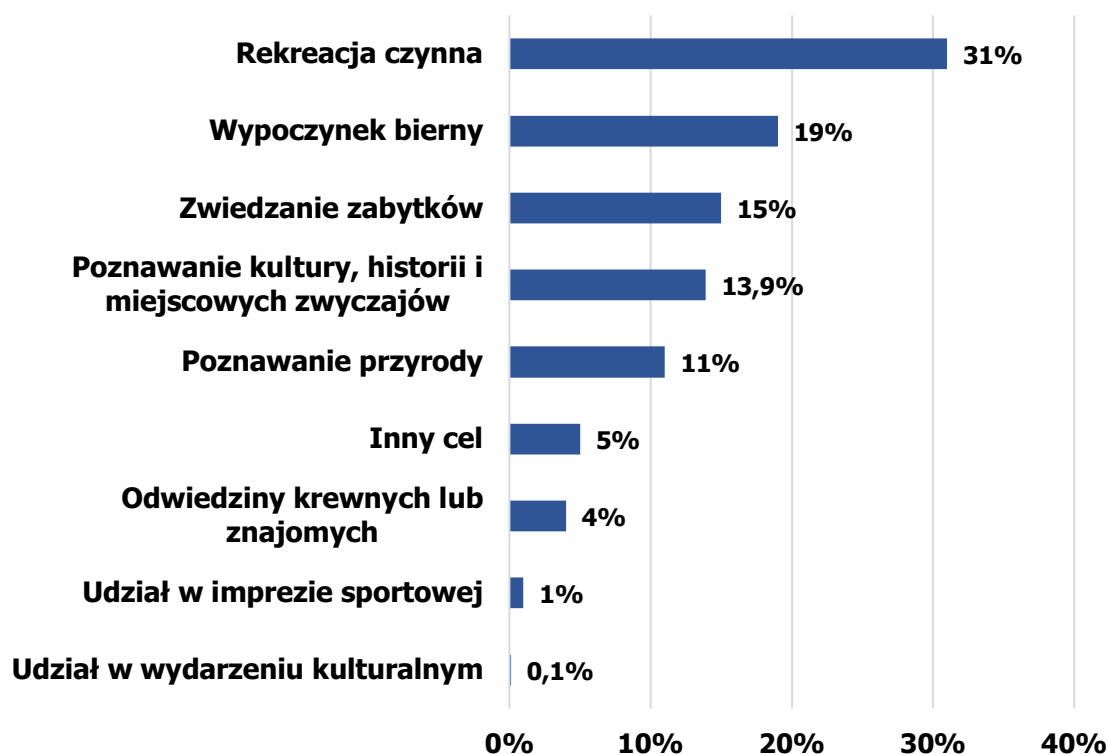
Tabela 9 Główny cel przybycia do miejsca prowadzenia badań

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Wypoczynek (bierny)	7%	27%	26%	12%	27%
Rekreacja czynna	9%	13%	42%	76%	15%
Poznanwanie kultury, historii i miejscowych zwyczajów	18%	22%	7%	0%	23%
Odwiedziny krewnych lub znajomych	7%	4%	1%	4%	5%
Poznanwanie przyrody	14%	13%	13%	0%	17%
Udział w wydarzeniu kulturalnym	0%	0%	0%	0%	0%
Udział w imprezie sportowej	0%	2%	0%	1%	0%
Zwiedzanie zabytków	45%	15%	4%	0%	9%
Inny cel, jaki?	1%	5%	5%	7%	5%

Stosunkowo jednoznacznie definiowane są przez respondentów Tarnowskie Termy, które identyfikowane są przez przeważającą większość badanych z czynną rekreacją. Rekreacja czynna jest również celem dominującym, choć w mniejszym stopniu, w przypadku Dziewiczej Góry, a w podobnym stopniu dominują wskazania na zwiedzanie zabytków wśród osób odwiedzających Rogalin. Natomiast w przypadku Arboretum w Kórniku oraz Muzeum w Uzarzewie nie wyłoniła się z udzielanych przez respondentów odpowiedzi żadna jednoznacznie dominująca funkcja.

Pamiętając o dużych różnicowaniach pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami można jednocześnie stwierdzić, iż biorąc pod uwagę wyniki ogółem, zdecydowanie najczęściej wybierano czynną rekreację – ten cel jako główny wybrała prawie 1/3 ogółu badanych. Odpowiednie dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

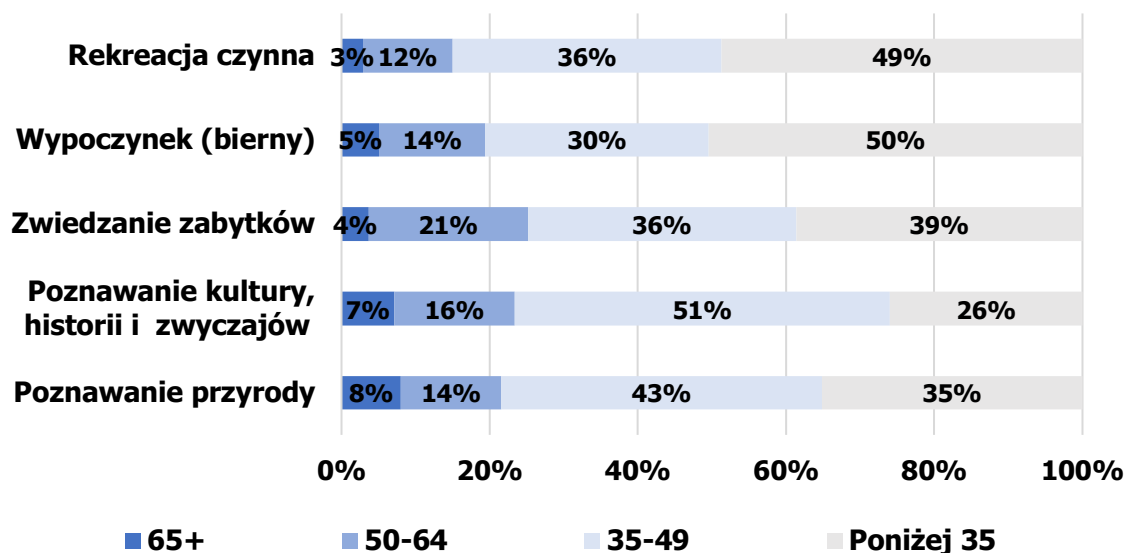
Wykres 16 Główny cel przybycia do miejsca prowadzenia badań: ogółem

Oprócz omówionych wcześniej różnicowań ze względu na poszczególne lokalizacje, pomiędzy wskazaniami głównych celów przybycia zaobserwowano różnicowanie ze względu na kategorię wiekową respondenta.

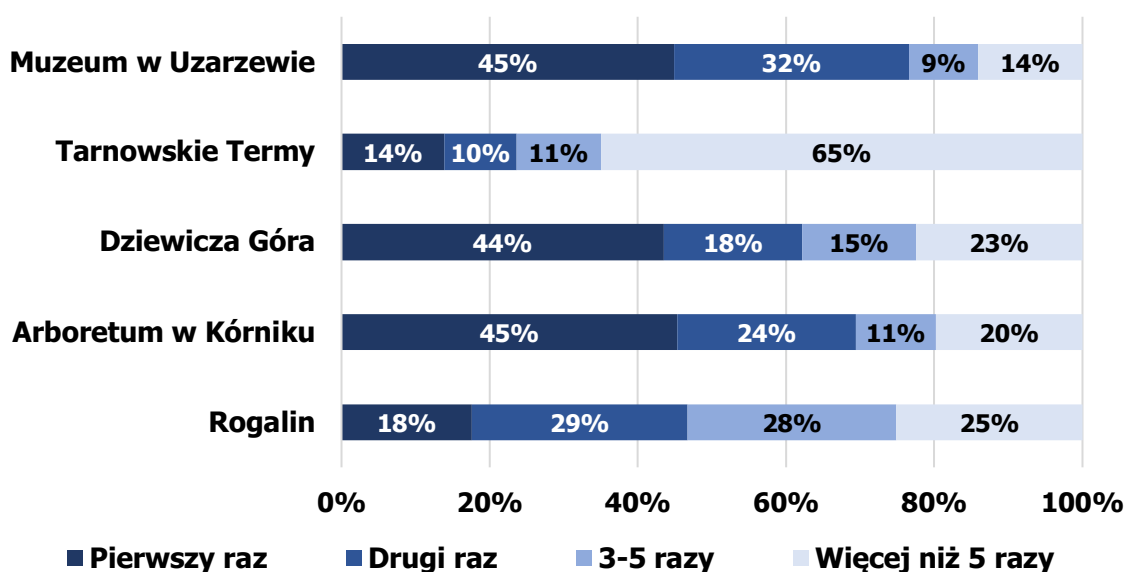
Na Wykresie 17 można zaobserwować zdecydowanie częstsze wskazania na rekreację lub wypoczynek w najmłodszej kategorii wiekowej.

Wykres 17 Główne cele przybycia a kategoria wiekowa

Badanych proszono również o określenie, czy odwiedzali już wcześniej miejsce turystyczne, w którym prowadzono pomiar, a jeśli tak było, to proszono o wskazanie, ile razy wcześniej respondent odwiedzał dane miejsce. Odpowiednie dane przedstawiono na Wykresie 18.

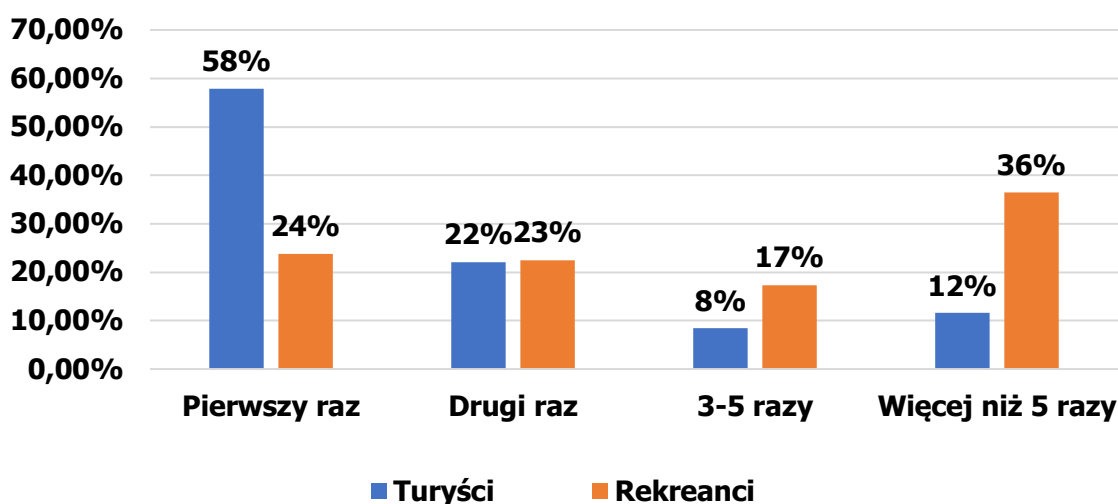
Wykres 18 Wcześniejsze odwiedziny w poszczególnych lokalizacjach

Z punktu widzenia liczby wcześniejszych odwiedzin zdecydowanie odbiegają od pozostałych deklaracje udzielane przez osoby badane w Tarnowskich Termach, gdzie prawie 2/3 respondentów twierdziło, iż było tam już wcześniej więcej niż 5 razy. Stanowi to zapewne konsekwencję stosunkowo dużego udziału osób regularnie odwiedzających tę atrakcję. Odmienne od Tarnowskich Term, a podobne do siebie rozkłady uzyskano w Muzeum w Uzarzewie, na Dziewiczej Górze i w Arboretum w Kórniku – wyraźna była dominacja osób będących tam po raz pierwszy, a stosunkowo nieliczne były deklaracje częstego użytkowania.

Na Wykresie 19 zaprezentowano rozkład deklaracji o wcześniejszych wizytach w poszczególnych lokalizacjach z uwzględnieniem rozróżnienia osób odwiedzających na „turystów” oraz „rekreantów”.

Wykres 19 Wcześniejsze odwiedziny: porównanie turystów i rekreantów

Zgodnie z intuicyjnymi oczekiwaniami, zdecydowana większość turystów była w badanym miejscu pierwszy lub co najwyżej drugi raz. W przypadku rekreantów, najliczniejszą kategorię stanowili natomiast respondenci, którzy deklarowali, że z danej atrakcji turystycznej korzystali już więcej niż 5 razy.

2.2. Poszukiwanie informacji i korzystanie z usług

Sposoby poszukiwania informacji o obiektach, w których prowadzono wywiady badano przy użyciu pytania wielokrotnego wyboru, którego kategoria obejmowała

różne możliwe kanały. Zestawienie odpowiedzi prezentuje Tabela 10. W związku z możliwością wielokrotnego wyboru prezentowane odsetki nie sumują się do 100%.

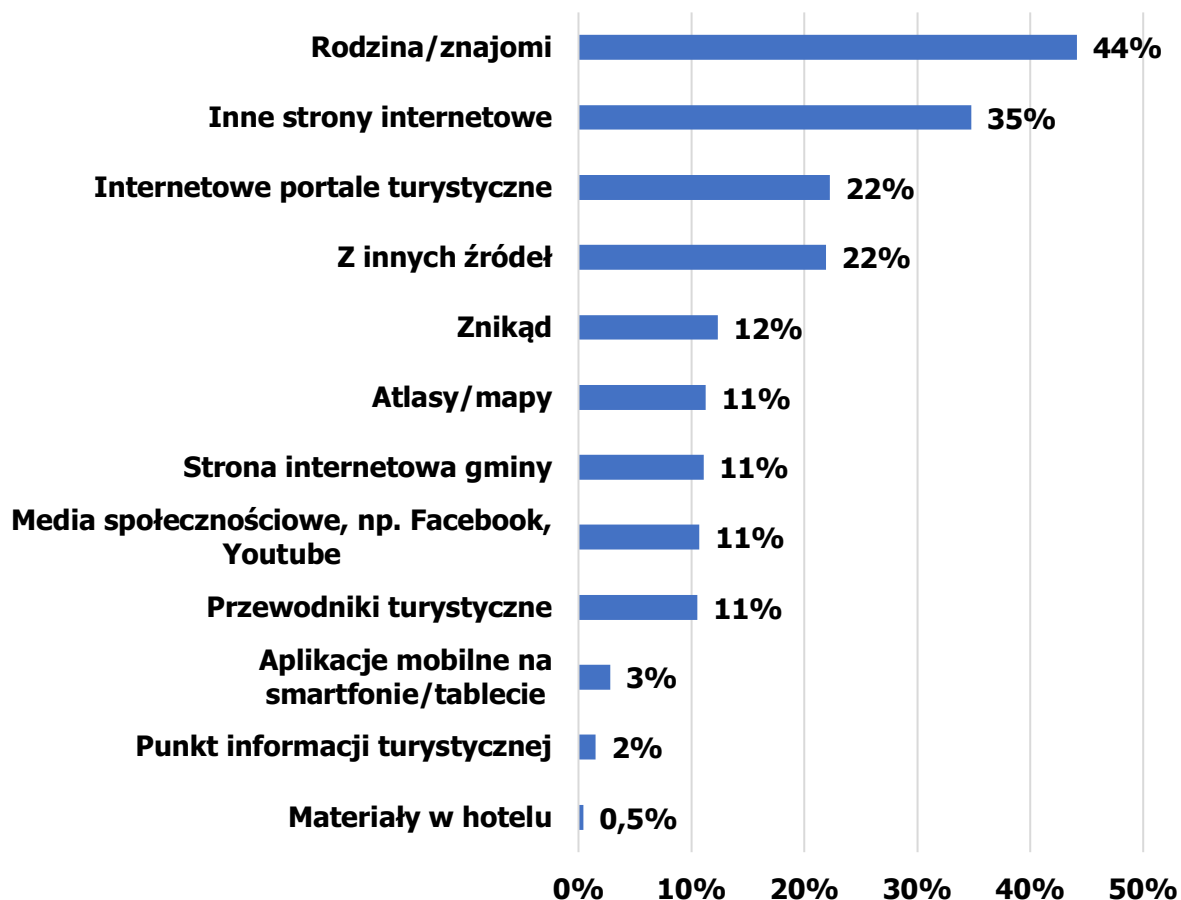
Tabela 10 Źródła informacji przed przyjazdem

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Internetowe portale turystyczne	21%	31%	29%	14%	17%
Strona internetowa gminy	9%	9%	19%	14%	3%
Media społecznościowe	15%	3%	9%	22%	2%
Inne strony internetowe	37%	19%	31%	55%	31%
Aplikacje mobilne smartfon/tablet	5%	2%	3%	3%	0%
Rodzina/znajomi	45%	39%	45%	49%	41%
Przewodniki turystyczne	23%	11%	13%	1%	4%
Atlasy/mapy	25%	9%	15%	1%	7%
Punkt informacji turystycznej	2%	2%	1%	1%	1%

We wszystkich badanych lokalizacjach bardzo niewielka liczba respondentów wskazywała na korzystanie z punktów informacji turystycznej. Biorąc pod uwagę sposoby poszukiwania informacji zdecydowanie na tle pozostałych wyróżniają się Tarnowskie Termy, gdzie znaczącą rolę odgrywa korzystanie ze strony internetowej obiektu. Systematycznie wysoką liczbę wskazań notowano we wszystkich lokalizacjach dla poszukiwania informacji w Internecie oraz pozyskiwania ich od rodziny lub znajomych. Około 12% badanych zadeklarowało również, że nie czerpało wiedzy znikąd, przez co przeważnie rozumieli oni posiadanie uprzedniej „wiedzy własnej”.

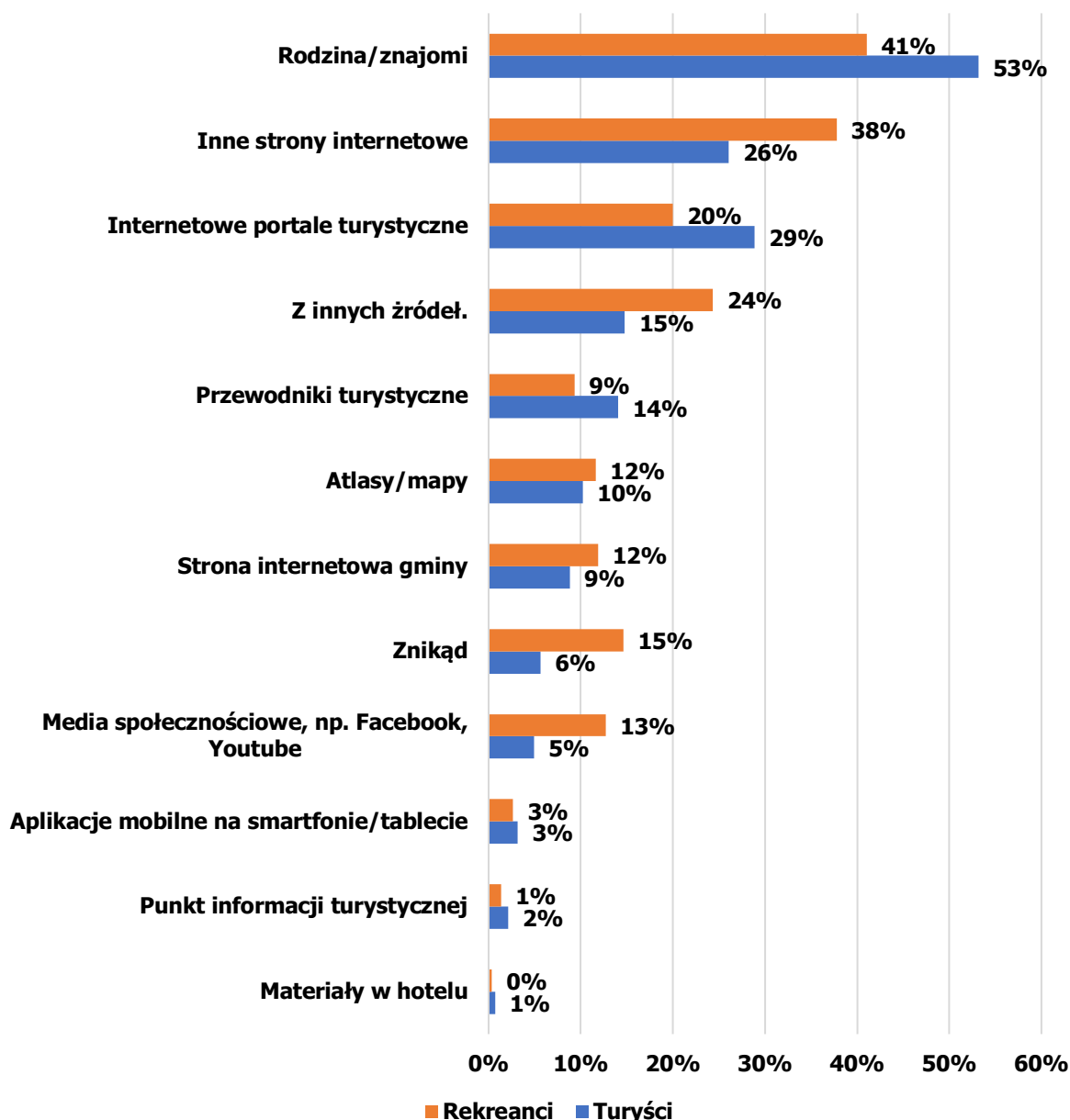
Pomimo zróżnicowania odpowiedzi pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami hierarchia ważności wykorzystywanych źródeł informacji okazuje się dosyć jednoznaczna. Zaprezentowane na Wykresie 20 dane wskazują wyraźnie na kluczową rolę kanałów nieformalnych w postaci rodziny lub znajomych oraz poszukiwania informacji w Internecie. Warto w tym miejscu też dodać, że znaczna część odpowiedzi wskazujących na „inne źródła” obejmuje odpowiedź: „strona internetowa obiektu”.

Wykres 20 Źródła informacji przed przyjazdem – hierarchia ogółem

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie sposobów poszukiwania informacji ze względu na rozróżnienie pomiędzy turystami i rekreantami (zaprezentowane na Wykresie 21) wyraźnie widoczna jest większa częstość wskazań na wiedzę uzyskiwaną od rodziny lub znajomych przez turystów. W przypadku obu kategorii ten kanał pozyskiwania informacji pozostawał najpopularniejszy. Wśród turystów prawie nie występuje natomiast odpowiedź „znikąd”, za którą kryła się przeważnie wiedza posiadana „z doświadczenia” lub taka, której źródeł respondent nie potrafił określić, ponieważ „po prostu wiedział wcześniej o danej atrakcji”.

Wykres 21 Źródła informacji przed przyjazdem – turyści i rekreanci

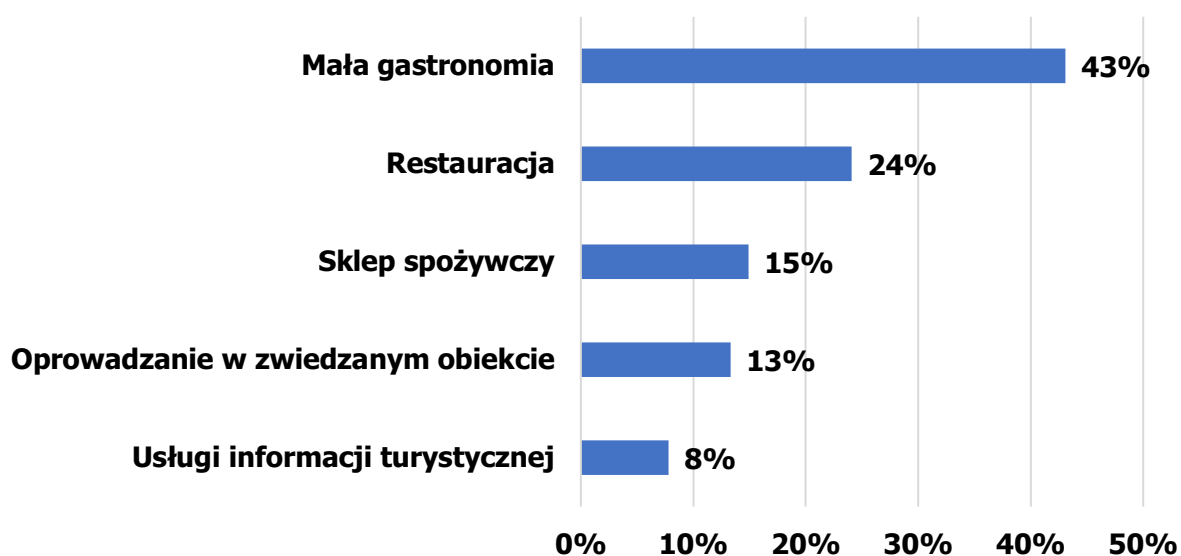

Respondentów pytano również o to z jakich usług skorzystali w trakcie bieżącego pobytu w miejscu prowadzenia badań. Z góry spodziewano się dużych różnicowań między-objektowych w ramach tego pytania, ze względu na odmienne możliwości oferty w poszczególnych punktach pomiarowych. Odpowiednie zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11 Usługi z jakich skorzystano na miejscu

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Usługi informacji turystycznej	22%	5%	7%	2%	4%
Mała gastronomia	60%	68%	31%	45%	5%
Restauracja	44%	22%	11%	36%	3%
Oprowadzanie w zwiedzonym obiekcie	30%	11%	2%	0%	25%
Sklep spożywczy	31%	11%	14%	12%	5%

Możliwości korzystania z poszczególnych typów usług są wyznaczone przez ofertę dostępną w poszczególnych miejscowościach. W przypadku Muzeum w Uzarzewie jedyną usługą, z której korzystać mogli badani w miejscowości było oprowadzenie po zwiedzonym obiekcie. Dlatego zanotowano jedynie pojedyncze przypadki wskazań na korzystanie z usług, z których skorzystano zapewne po drodze do badanego obiektu. Z drugiej strony badani w Rogalinie mogli korzystać z całej gamy usług przewidzianych w kafeterii pytania. Na Wykresie 22 zaprezentowano hierarchię popularności wskazywanych usług ogółem – czytając wykres należy mieć na uwadze heterogeniczność miejsc prowadzenia badania pod względem dostępności poszczególnych typów usług.

Wykres 22 Usługi z jakich skorzystano na miejscu - hierarchia ogółem

2.3. Atrakcje turystyczne Metropolii Poznań

Badanych turystów pytano na dwa różne sposoby o główne ich zdaniem atrakcje Metropolii Poznań (z wyłączeniem atrakcji znajdujących się w mieście Poznań). W pytaniach 20 oraz 21 przedstawiano zamkniętą listę atrakcji, a następnie proszono respondenta o określenie, które z nich już odwiedził lub zamierza odwiedzić w trakcie bieżącego pobytu w miejscowości. Wywiad kończyło natomiast otwarte pytanie 28, w ramach którego proszono respondenta o wymienienie 3 głównych atrakcji turystycznych Metropolii Poznań.

Analizując uzyskane dane zwrócić należy uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze, w przypadku obu pytań protokół realizacji wymagał od ankierów wymuszenie odpowiedzi wykluczających atrakcje usytuowane w mieście Poznań, co stanowiło pierwsze skojarzenia znacznej części badanych. Po drugie, zaobserwowano bardzo silną korelację zarówno wskazań asystowanych, jak też i swobodnych skojarzeń, z miejscem, w którym prowadzone było badanie. Przykładowo, ponad 95% badanych na wieży widokowej w Dziewiczej Górze deklarowało pobyt w Puszczy Zielonce w trakcie bieżącego pobytu, jak też i wcześniejszy pobyt w Puszczy Zielonce na przestrzeni poprzednich 12 miesięcy. W szczególności to drugie pytanie, tj. Pytanie 21 o atrakcje odwiedzone w trakcie poprzedzających 12 miesięcy, nie przynosi wiarygodnych danych w odniesieniu do atrakcji, przy której prowadzono wywiad. W przyszłych zastosowaniach wykorzystywanego kwestionariusza zarekomendować należy wykluczanie bieżącej lokalizacji z listy dostępnych wskazań.

Uzyskane dane pozwalają jednak na zaobserwowanie pewnych różnicowań międzylokalizacyjnych. Po pierwsze, zauważyć należy, iż jedynie 71% badanych w Uzarzewie deklarowało wizytę w Muzeum Przyrodniczo-Łowieckim, natomiast w pozostałych lokalizacjach deklarację wizyty w głównej lokalnej atrakcji zgłaszał prawie każdy badany. Wynika to z tego, że w przypadku Uzarzewa samodzielną atrakcją kompleksu muzealnego jest otaczający park, co powodowało, iż część badanych nie decydowała się na zwiedzanie Muzeum a jedynie na spacer w parku. Po drugie, zauważalne jest to, że odwiedziny w Rogalinie i w Kórniku stosunkowo często są ze sobą związane w ramach jednej wycieczki – choć nie jest to korelacja tak ścisła,

jak można by się spodziewać po bliskości przestrzennej tych atrakcji. Natomiast zarówno Dziewicza Góra, jak i Tarnowskie Termy, stanowią atrakcje punktowe, jedynie niewielki odsetek badanych w tych lokalizacjach deklaruje odwiedzanie atrakcji poza ich bezpośrednim otoczeniem.

Tabela 12 Atrakcje odwiedzane w trakcie bieżącego pobytu

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Pałac w Rogalinie	96%	21%	1%	2%	18%
Zamek w Kórniku	29%	23%	1%	3%	17%
Arboretum w Kórniku	29%	52%	0%	3%	13%
Puszcza Zielonka	1%	3%	96%	5%	14%
Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie	18%	13%	0%	1%	11%
Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie	6%	7%	0%	0%	6%
Wielkopolski Park Narodowy	26%	5%	1%	1%	3%
Cascader Park - w Kobylnicy	1%	1%	1%	1%	5%
DELI park w Rosnówku	4%	3%	1%	2%	2%
Tarnowskie Termy	1%	6%	0%	95%	3%
Muzeum Łowiectwa w Uzarzewie	0%	11%	0%	1%	71%
Skansen Pszczelarski w Swarzędzu	0%	3%	0%	1%	6%
Szlak Architektury Przemysłowej w Luboniu	0%	8%	0%	0%	3%
Gród Pobiedziska	0%	6%	0%	1%	6%
Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego	1%	6%	0%	1%	10%
Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka	0%	6%	9%	0%	9%
Jezioro Swarzędzkie	0%	1%	6%	1%	4%
Mosińska Kolej Drezynowa	0%	2%	0%	0%	0%
Kościół i Klasztor pocysterski w Owińskach	1%	6%	5%	0%	6%
Pierścień rowerowy wokół Poznania	2%	5%	8%	1%	5%
Promenada Nadwarciańska w Śremie	0%	3%	0%	0%	3%
Wieża Widokowa w Dziewiczej Górze	0%	8%	98%	5%	8%

Tabela 13 Deklaracje odwiedzin w trakcie ostatnich 12 miesięcy

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Pałac w Rogalinie	37%	37%	31%	32%	46%
Zamek w Kórniku	46%	70%	43%	38%	49%
Arboretum w Kórniku	47%	82%	36%	36%	46%
Puszcza Zielonka	19%	22%	96%	28%	34%
Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie	20%	15%	9%	9%	24%
Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie	13%	13%	13%	13%	21%
Wielkopolski Park Narodowy	20%	15%	29%	22%	22%
Cascader Park w Kobylnicy	22%	1%	4%	10%	7%
DELI park w Rosnówku	23%	3%	11%	25%	9%
Tarnowskie Termy	9%	6%	17%	69%	12%
Muzeum Łowiectwa w Uzarzewie	5%	7%	8%	3%	78%
Skansen Pszczelarski w Swarzędzu	19%	9%	9%	4%	26%
Szlak Architektury Przemysłowej w Luboniu	5%	8%	2%	3%	12%
Gród Pobiedziska	18%	14%	8%	7%	30%
Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego	20%	13%	11%	8%	35%
Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonka	12%	9%	21%	8%	20%
Jezioro Swarzędzkie	13%	9%	22%	13%	34%
Mosińska Kolej Drezynowa	8%	8%	4%	4%	8%
Kościół i Klasztor pocysterski w Owińskach	6%	8%	17%	8%	15%
Pierścień rowerowy wokół Poznania	19%	8%	24%	18%	11%
Promenada Nadwarciańska w Śremie	9%	7%	3%	3%	9%
Wieża Widokowa w Dziewiczej Górze	16%	12%	94%	16%	29%

W przypadku obu pytań o atrakcje Metropolii Poznań, zadawano również respondentom pytanie otwarte o atrakcje inne od tych zawartych na załączonej do pytania kwestionariuszowego liście. Dla pytania o miejsca odwiedzane w trakcie bieżącego pobytu, jedynie nieliczna grupa respondentów wymieniała inne od zamieszczonych w kafeterii pytania atrakcje. Zdecydowanie większą liczbę wskazań zanotowano w ramach pytania o miejsca odwiedzane w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Tabela 14 Atrakcje odwiedzone w trakcie bieżącego pobytu – inne, jakie?

	N
Park Orientacji Przestrzennej w Owińskach	8
Plaża Tropicana w Owińskach, Powozownia w Kórniku	3
Jezioro Kierskie, Kościół drewniany w Kicinie, Marina Czerwonak	3
Arboretum Zielonka, Basen w Koziegłowach, Dęby Rogalińskie, Dolina Cybiny, Duszniki, Dziekanowice, Giecz, Jezioro Kórnickie, Kolej wąskotorowa, Kościół w Dąbrówce, Łysy Młyn, Nadwarciański Szlak Rowerowy, Opuszczony dom psychiatryczny w Owińskach, Osowa Góra, Stadnina koni nad Wartą, Park Dzieje w Murowanej Goślinie, Park w Uzarzewie, Pole Lawendowe w Kicinie, Stary Rynek i kościół św. Jakuba w Murowanej Goślinie, Węglewo, Lednogóra, Grzybowo, Biedrusko	1

Podobnie jak w przypadku deklaracji odnoszących się do odwiedzin w ramach bieżącego pobytu zdecydowanie najczęściej wskazywano na Park orientacji przestrzennej w Owińskach. Na drugim miejscu w hierarchii wskazań dla odwiedzin w trakcie ostatnich 12 miesięcy uplasowało się Jezioro Kierskie, a trzecią pozycję zajął Śnieżycowy Jar w Starczanowie.

Tabela 15 Deklaracje odwiedzin w trakcie ostatnich 12 miesięcy - inne, jakie?

	N
Park Orientacji Przestrzennej w Owińskach	13
Jezioro Kierskie	10
Śnieżycowy Jar w Starczanowie	6
Pałac w Biedrusku, Jezioro Lusowo, Łysy Młyn, Meteoryty na Morasku,	3
Wieża widokowa w Mosinie, Owińska - Tropicana, Promenada w Kórniku, Puszczykowo/ Puszczykówko, Muzeum Młynarstwa w Jaraczu	2
Basen w Koziegłowach, Basen w Kórniku, Jeziora w Tucznie, Dawny ewangelicki cmentarz w Swarzędzu, Dęby Rogalińskie, Drewniany kościół w Kicinie, Dwór w Koszutach, Groby Zakrzewskie, Jezioro w Stęszewie, Jezioro Dymaczewskie, Jezioro Góreckie, Jezioro Kamińsko, Jezioro Tucznio, Kościół drewniany w Kicinie, Kościół w Uzarzewie, Marina Czerwonak, Mosina - stadnina koni, Muzeum Leśnictwa, Obóz w Żabikowie, Osowa Góra, Owińska, Marina w Czerwonaku, Park Dzieje w Murowanej Goślinie, Park Etnograficzny Pobiedziska, Park Gołuchowo, Park w Uzarzewie, Średniowieczne pokazy rycerskie w Lusowie, Puszcza Promno, Lednogóra, Starówka w Kórniku, Suchy Las - Octopus, Szlak Nadwarciański, Szlak Piastowski, Wake-boarding Stęszew, Wieże widokowe w Pożogowie i Szreniawie, Powozownia w Kórniku, Wierzenica, Ścieżka przyrodnicza w Lusowie	1

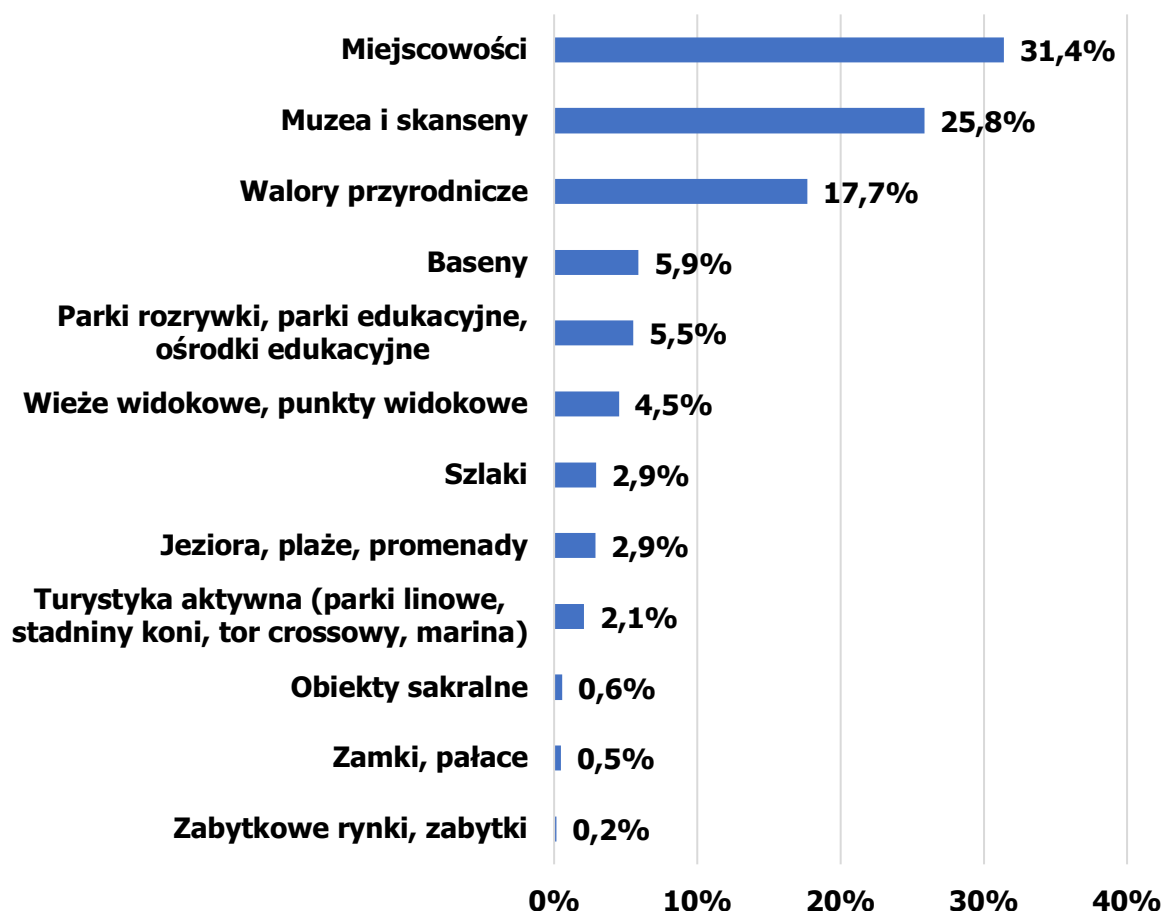
Spontaniczne wskazania 3 głównych atrakcji Metropolii Poznań pozostają również w pewnej mierze obciążone przez lokalizację prowadzenia wywiadu. W Tabeli 16 zaprezentowano kategoryzację odpowiedzi, która może do pewnego stopnia maskować fakt tej zależności. Odpowiednie dane przedstawiono na Wykresie 23.

Tabela 16 Spontaniczne wskazania głównych atrakcji Metropolii Poznań

	Rogalin	Arboretum w Kórniku	Dziewicza Góra	Tarnowskie Termy	Muzeum w Uzarzewie
Miejscowości	16%	56%	13%	18%	60%
Muzea i skanseny	45%	15%	30%	26%	12%
Walory przyrodnicze	17%	20%	25%	14%	13%
Baseny	2%	1%	3%	21%	1%
Parki rozrywki, parki edukacyjne, ośrodki edukacyjne	7%	2%	4%	9%	4%
Wieże widokowe, punkty widokowe	1%	2%	14%	2%	4%
Jezióra, plaże, promenady	2%	1%	5%	3%	3%
Szlaki	4%	2%	3%	4%	2%
Turystyka aktywna (parki linowe, stadniny koni, tor crossowy, marina)	5%	0%	2%	3%	0%
Obiekty sakralne	1%	1%	1%	0%	0%
Zamki, pałace	0%	0%	0%	0%	1%
Zabytkowe rynki, zabytki	0%	0%	0%	0%	0%

Pomimo pewnego zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami, ogólna hierarchia wskazań wydaje się w opinii respondentów stosunkowo silnie wyznaczona. Atrakcjami turystycznymi Metropolii Poznań (z wyłączeniem Poznania) są przede wszystkim miejscowości (takie jak np. Kórnik), muzea i skanseny oraz walory przyrodnicze (przede wszystkim Wielkopolski Park Narodowy oraz Puszcza Zielonka).

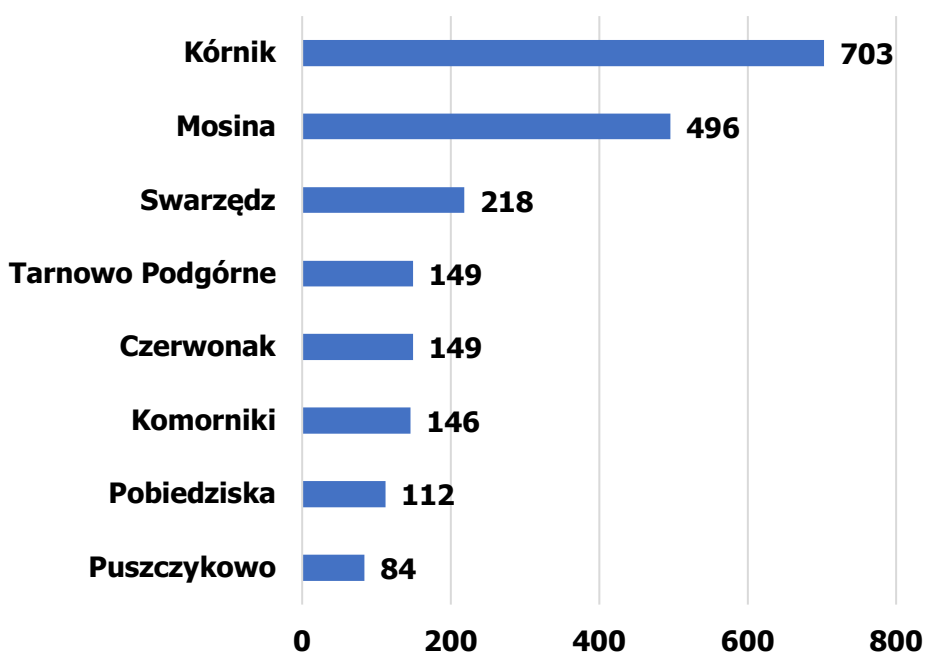
Wykres 23 Spontaniczne wskazania głównych atrakcji – hierarchia ogółem

Spontanicznie wymieniane atrakcje zostały zakodowane zarówno ze względu na ich charakterystykę turystyczno-rekreacyjną, jak też i położenie w poszczególnych gminach Metropolii Poznań. Dla niektórych atrakcji o charakterze ponadgminnym, takich jak Szlak kościołów drewnianych lub Pętla rowerowa wokół Poznania, nie było możliwe przypisanie konkretnej gminy, jednak częstotliwość wymieniania atrakcji tego typu była stosunkowo niska, więc ich pominięcie nie wpływa zasadniczo na uzyskane rozkłady. Dużą częstością wskazań cieszyły się natomiast Wielkopolski Park Narodowy (N=138) oraz Puszcza Zielonka (N=139), które również zostały wyłączone z klasyfikacji do konkretnej gminy.

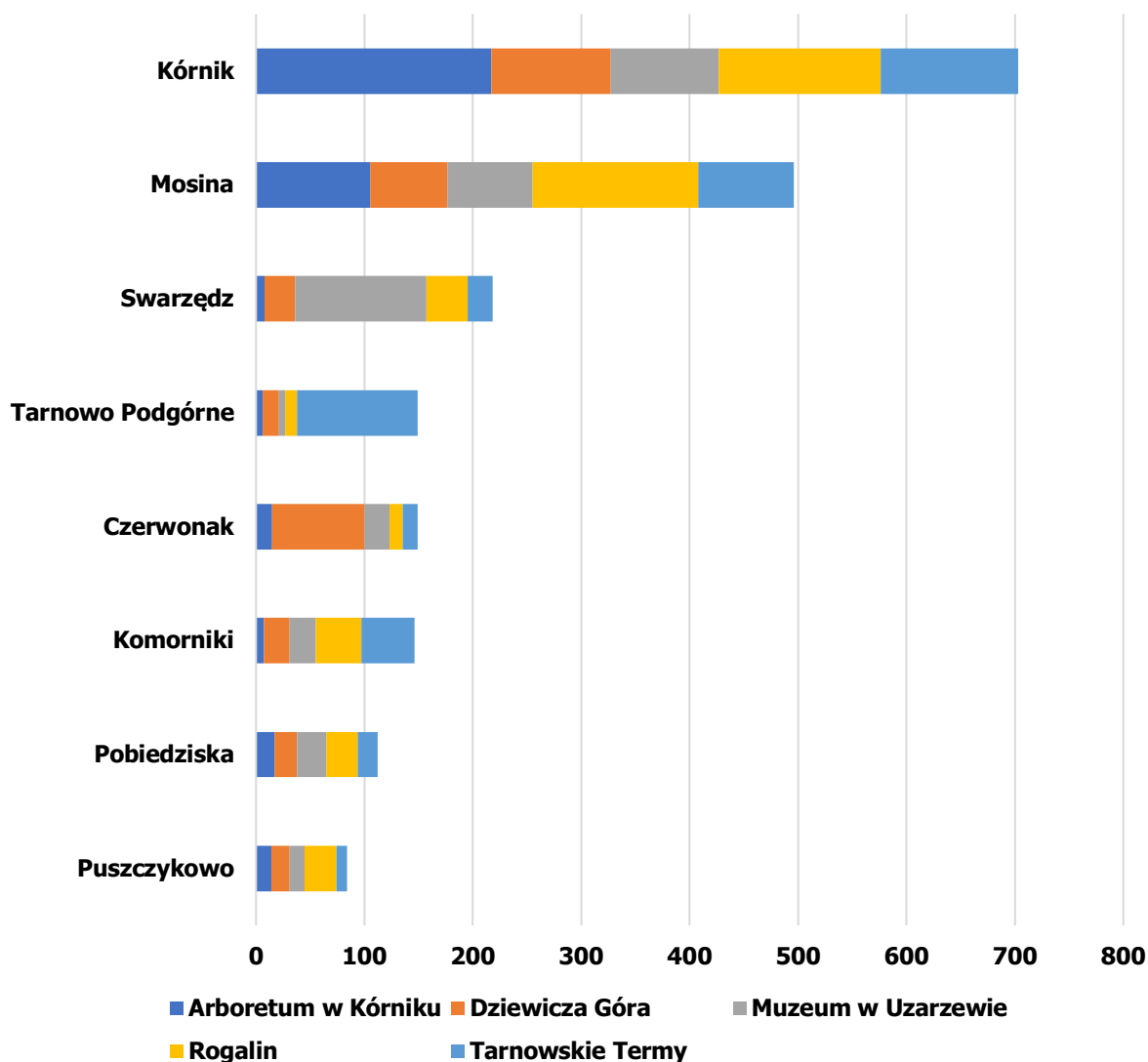
W poniższych zestawieniach częstości wymieniaania atrakcji ze względu na ich położenie w poszczególnych gminach Metropolii Poznań nie uwzględniono następujących gmin, których częstość wymieniaania była niska: Śrem=13, Luboń=11, Suchy Las=9, Murowana Goślina=9, Szamotuły=6, Stęszew=4, Dopiewo=3, Oborniki=3, Rokietnica=2, Kleszczewo=1. Suma wszystkich wskazań była niższa od częstości wskazań dla najmniej licznego z uwzględnionych - Puszczykowa.

Wykres 24 Częstość wskazań na atrakcje w gminach – hierarchia ogółem

Zdecydowanie najczęściej wskazywano na atrakcje położone na terenie gminy Kórnik oraz na terenie gminy Mosina. Na Wykresie 25 zaprezentowano częstość wskazań atrakcji położonych w poszczególnych gminach z uwzględnieniem miejsca pomiaru.

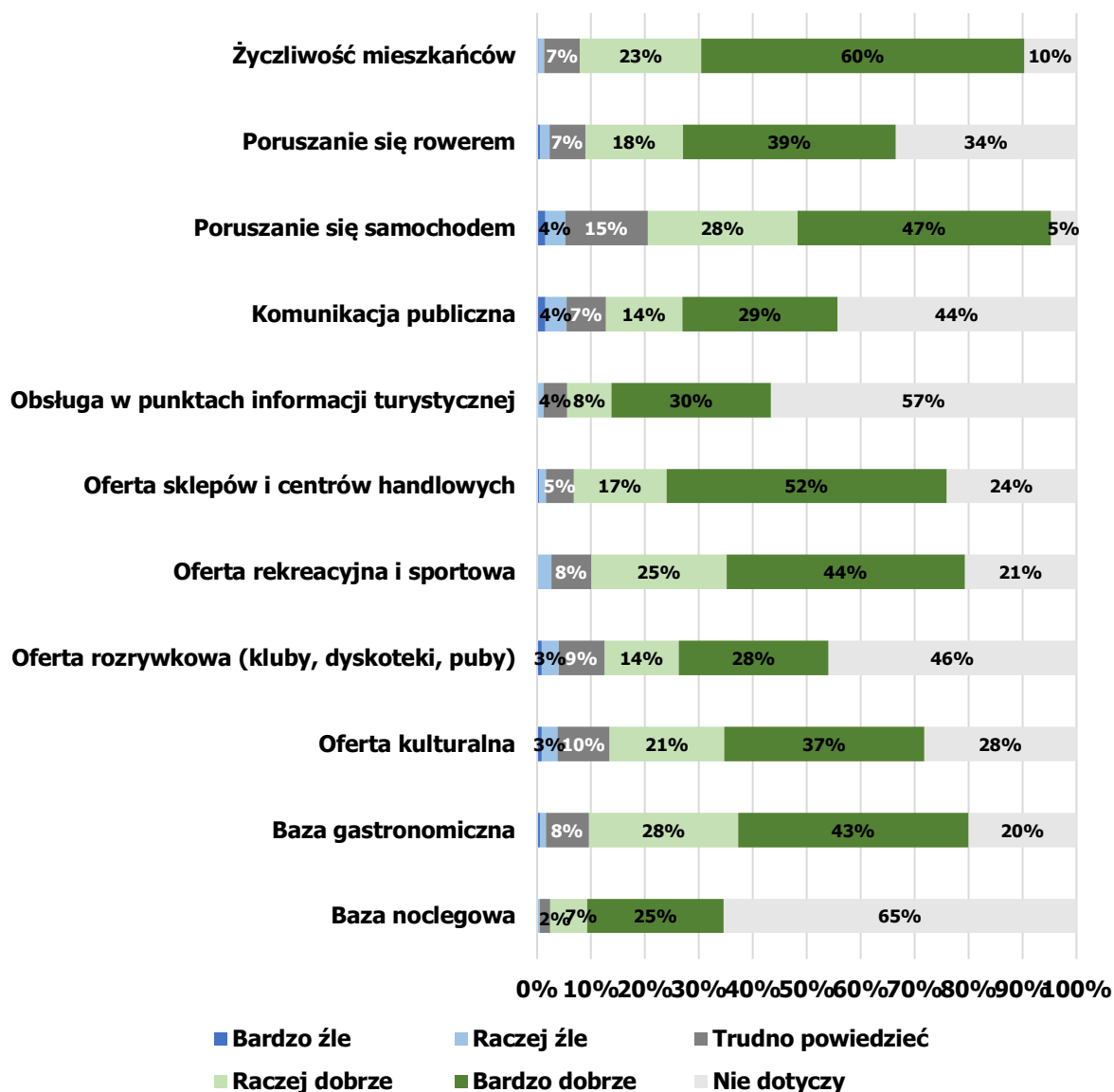
Wykres 25 Spontaniczne wskazania atrakcji a miejsce badania

Interpretując powyższe dane należy mieć na uwadze efekt położenia miejsc prowadzenia badania: w każdej gminie z pierwszej piątki rankingu wskazań prowadzone było badanie. Co za tym idzie, gdyby punkt pomiarowy zlokalizowano na przykład w gminie Puszczykowo zamiast w gminie Czerwonak, to można byłoby się spodziewać zmian pozycji tych dwóch gmin w powyższym rankingu. Efekt ten jednak nie dotyczy atrakcji położonych na terenie gminy Kórnik oraz gminy Mosina, które były spontanicznie wymieniane we wszystkich punktach pomiarowych.

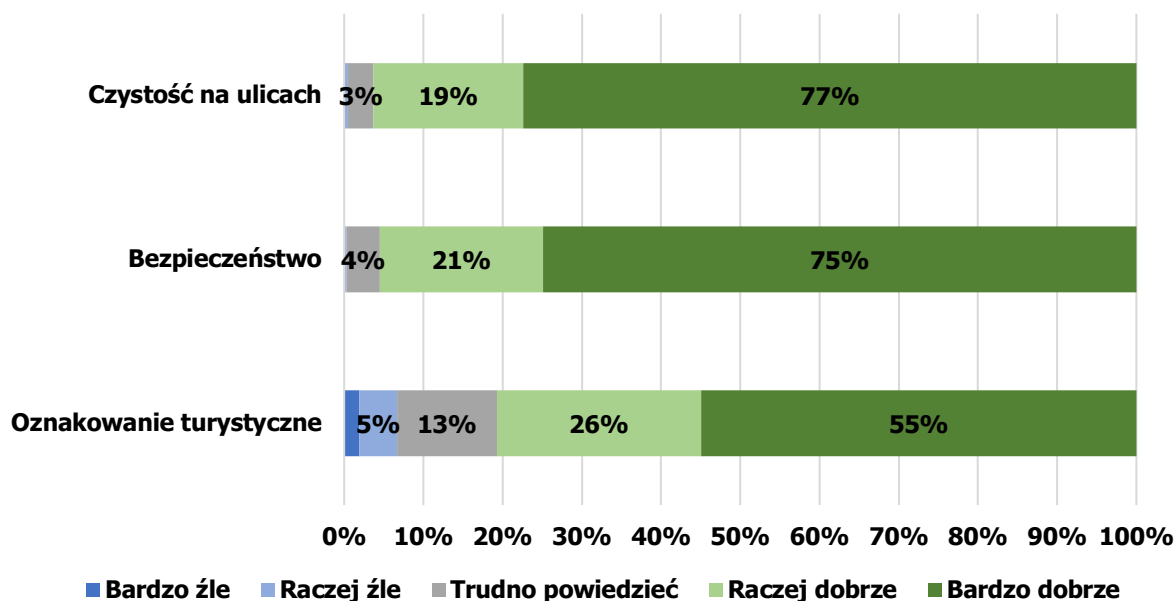
Respondentów pytano również o ocenę wybranych elementów oferty turystycznej na terenie Metropolii Poznań. Uzyskane wyniki prezentuje poniższy wykres.

Wykres 26 Ocena poszczególnych elementów oferty turystycznej w Metropolii Poznań

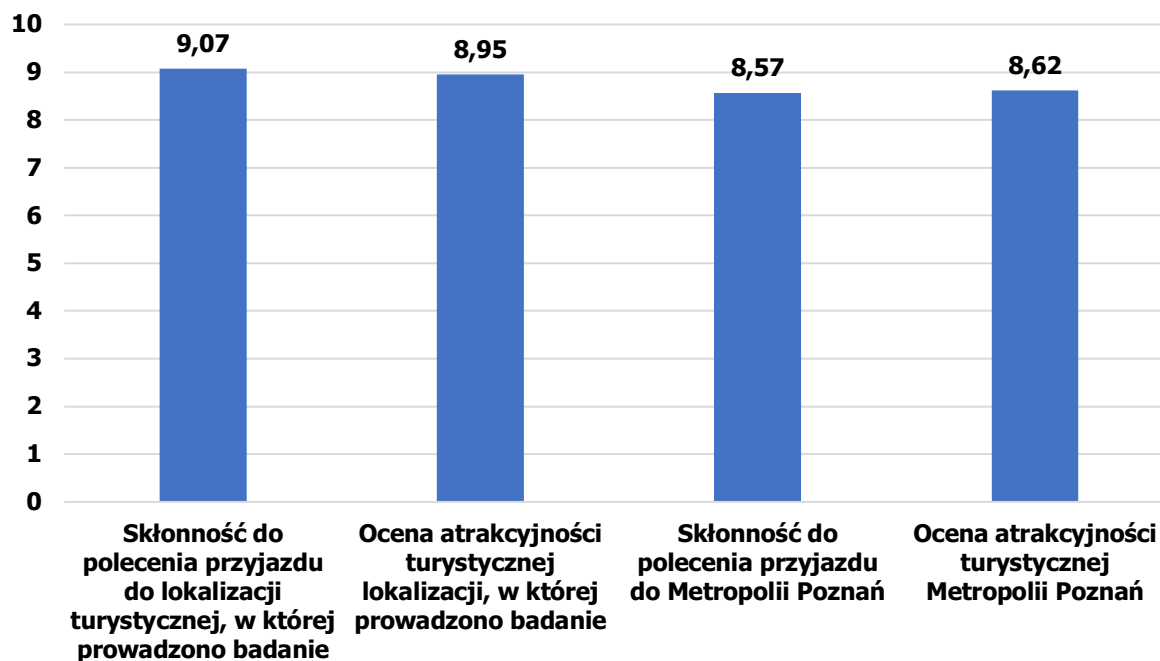
W przypadku wszystkich poddawanych ocenie elementów oferty turystycznej występowała wyraźna przewaga ocen pozytywnych, w większości przypadków negatywne oceny wyrażali jedynie pojedynczy respondenci. Możliwości oceny w dużej części wymiarów są też znacznie ograniczone ze względu na fakt, że badani nie korzystali z tego rodzaju usług i nie potrafili sformułować opinii.

Wykres 27 Ocena wybranych aspektów w miejscowości, w której prowadzono badanie

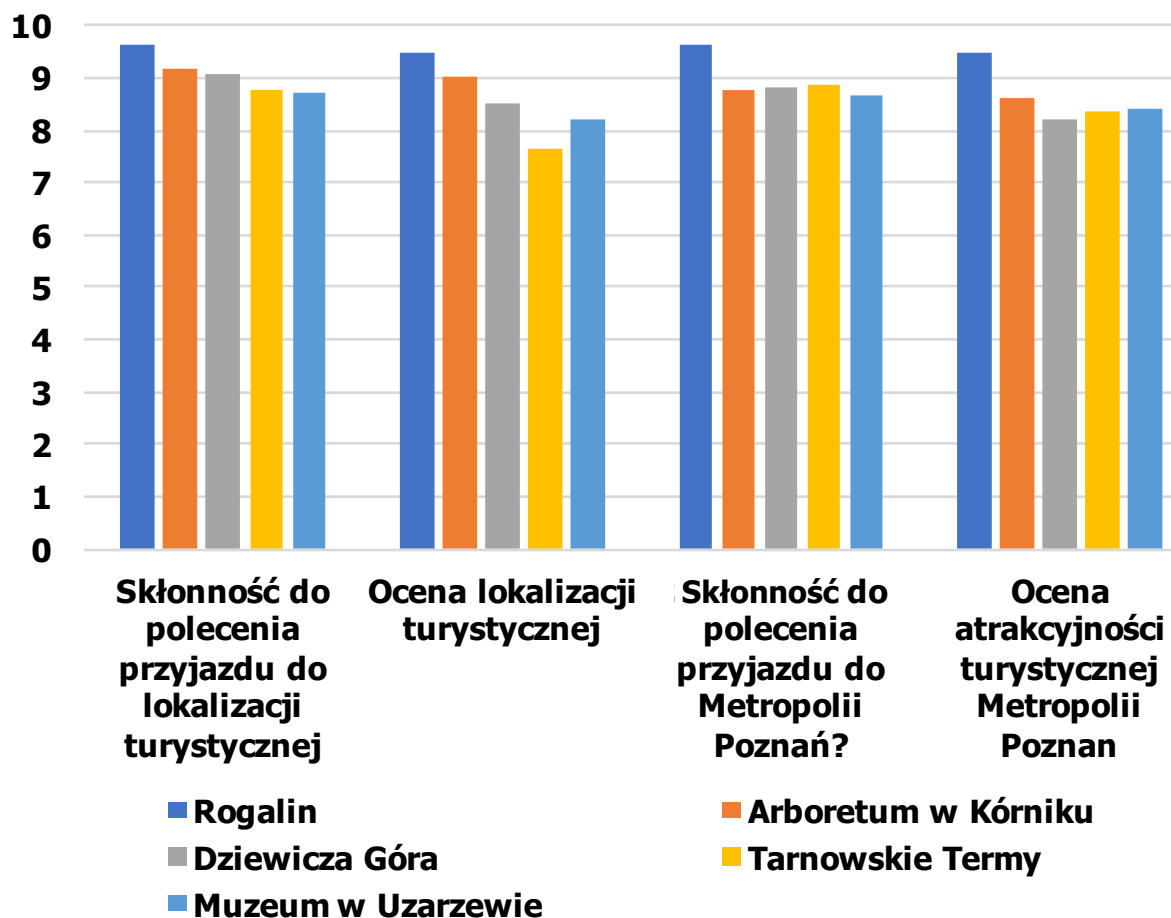
Kończąc prowadzony wywiad zadawano cztery kolejne pytania dotyczące atrakcyjności poszczególnych lokalizacji turystycznych, tj. każdej z miejscowości, w których prowadzono badanie, oraz oferty turystycznej całej Metropolii Poznań. Ze względu na bezpośrednie następowanie po sobie tych pytań, uzyskane rozkłady odpowiedzi pozostają silnie wzajemnie skorelowane.

Wykres 28 Stosunek do oferty turystycznej - średnia ocen ogółem

Osoby odwiedzające atrakcje turystyczne skłaniają się do wystawiania korzystnych ocen, co stanowi wyzwanie dla trafności tego typu pytań. Ich zadawanie pozwala czasem na wykazanie różnic pomiędzy grupami, co daje możliwość zidentyfikowania mniej zadowolonych mniejszości. Dane uzyskane w ramach niniejszego badania nie dały podstaw do wyróżnienia takich istotnie odmiennych kategorii badanych.

Wykres 29 Stosunek do oferty turystycznej – w podziale na bramy turystyczne

Ocena oraz skłonność do polecenia przyjazdu do lokalizacji turystycznej, tj. miejsca prowadzenia badania, była przeciętnie trochę wyższa niż odpowiednie oceny formułowane w odniesieniu do Metropolii Poznań jako całości. Nie były to jednak różnice istotne. Natomiast biorąc pod uwagę zróżnicowania pomiędzy lokalizacjami uwagę zwraca jedynie systematycznie wyższa średnia ocen wyrażanych w Rogalinie.

Wnioski

W ramach przeprowadzonego badania przez turystów rozumiano osoby, które mieszkają na stałe poza granicami Metropolii Poznań, natomiast jej mieszkańców uznawano za rekreantów. Losowy dobór próby zapewnił reprezentatywny obraz strumienia turystów i rekreantów w poszczególnych lokalizacjach, który jednoznacznie skłania do stwierdzenia, iż przeważającą większość stanowią osoby zamieszkałe na terenie Metropolii Poznań. W rozumieniu przyjętym na potrzeby niniejszego badania podejmują oni działania o charakterze rekreacyjnym, natomiast turyści stanowią mniejszość – z wyjątkiem Kórnik, gdzie ponad połowa badanych należała do kategorii „turysta”. Rozróżnienie pomiędzy „turystą” a „rekreantem” pozostaje w pewnej mierze arbitralne, w tym sensie, że na przykład odmiennie klasyfikuje badanych ze Śremu i Środy Wielkopolskiej choć są to miejscowości o zbliżonym położeniu i charakterystykach. Nie zmienia to jednak faktu, że turyści a w szczególności turyści spoza województwa wielkopolskiego stanowią niewielką frakcję osób odwiedzających badane lokalizacje.

Pomimo tego, że zdecydowaną większość stanowili mieszkańcy Metropolii Poznań, wyraźnie zaznaczał się w odpowiedziach respondentów niski poziom świadomości odnośnie oferty turystyczno-rekreacyjnej na terenie Metropolii Poznań. Przede wszystkim badani mieli przeważnie trudności ze wskazywaniem atrakcji z wyłączeniem miasta Poznań – ankieterzy byli szkoleni, aby nie dopuszczać do wypowiedzi o atrakcjach poznańskich. Należy też zauważyć, iż w zebranych danych wyraźnie zaznacza się przewaga wskazań skojarzonych z lokalizacją, gdzie prowadzone było badanie. Oczywiście oderwanie Metropolii Poznań od Poznania stanowiło zabieg świadomie podjęty dla celów badania, lecz fakt, że obszar ten nie funkcjonuje jako samodzielny w wyobrażeniach badanych skutkuje obciążeniem wyników pomiaru.

Do badania wybrano lokalizacje wysoce różnorodne pod względem geograficznym oraz funkcjonalnym, co przełożyło się na znaczące kontrasty pomiędzy charakterystykami badanych. Wpłynęło to też zapewne na rozkład deklaracji odnośnie tego, gdzie usytuowane są główne atrakcje Metropolii Poznań. Jednak analiza wyników wskazuje, że wpływ ten wzmacniał a nie wytwarzał prawidłowość polegającą na tym, że rozpoznawalne atrakcje koncentrują się w kilku gminach.

Spis wykresów

Wykres 1	Udział mieszkańców Metropolii Poznań wśród respondentów.....	7
Wykres 2	Udział turystów i rekreantów w próbie badawczej.....	8
Wykres 3	Dzień przybycia badanych turystów na teren Metropolii Poznań.....	21
Wykres 4	Turyści przybywający bezpośrednio z miejsca zamieszkania.....	21
Wykres 5	Deklarowana długość pobytu w Metropolii Poznań.....	22
Wykres 6	Lokalizacja deklaruwanego noclegu.....	23
Wykres 7	Rodzaj miejsca noclegowego.....	24
Wykres 8	Środek dotarcia do Metropolii Poznań.....	25
Wykres 9	Rekreanci przybywający do miejsca prowadzenia badań.....	26
Wykres 10	Rozkład wieku i płci w poszczególnych lokalizacjach.....	27
Wykres 11	Długość pobytu w miejsca prowadzenia badań.....	29
Wykres 12	Długość pobytu deklaruwana w poszczególnych lokalizacjach.....	30
Wykres 13	Sposób dotarcia do miejsca prowadzenia badań.....	31
Wykres 14	Sposób organizacji przyjazdu do miejsca prowadzenia badań.....	31
Wykres 15	Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań: ogółem.....	34
Wykres 16	Główny cel przybycia do miejsca prowadzenia badań: ogółem.....	35
Wykres 17	Główne cele przybycia a kategoria wiekowa.....	36
Wykres 18	Wcześniejsze odwiedziny w poszczególnych lokalizacjach.....	36
Wykres 19	Wcześniejsze odwiedziny: porównanie turystów i rekreantów.....	37
Wykres 20	Źródła informacji przed przyjazdem – hierarchia ogółem.....	39
Wykres 21	Źródła informacji przed przyjazdem – turyści i rekreanci.....	40
Wykres 22	Usługi z jakich skorzystano na miejscu - hierarchia ogółem.....	41
Wykres 23	Spontaniczne wskazania głównych atrakcji – hierarchia ogółem.....	47
Wykres 24	Częstość wskazań na atrakcje w gminach – hierarchia ogółem.....	48
Wykres 25	Spontaniczne wskazania atrakcji a miejsce badania.....	49
Wykres 26	Ocena poszczególnych elementów oferty turystycznej w Metropolii Poznań.....	50
Wykres 27	Ocena wybranych aspektów w miejscowości, w której prowadzono badanie.....	51
Wykres 28	Stosunek do oferty turystycznej - średnia ocen ogółem.....	52
Wykres 29	Stosunek do oferty turystycznej – w podziale na bramy turystyczne.....	53

Spis tabel

Tabela 1 Charakterystyka próby badawczej	5
Tabela 2 Realizacja terenowa w poszczególnych punktach – rozkład w czasie	6
Tabela 3 Pochodzenie respondentów deklarujących zamieszkanie w Polsce.....	8
Tabela 4 Pochodzenie respondentów deklarujących zamieszkanie zagranicą.....	20
Tabela 5 Noclegi turystów poza Poznaniem - miejscowości.....	23
Tabela 6 Deklaracje niebezpośrednich przyjazdów do miejsca prowadzenia badań.....	26
Tabela 7 Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań.....	32
Tabela 8 Cele przybycia do miejsca prowadzenia badań: inne, jakie?	33
Tabela 9 Główny cel przybycia do miejsca prowadzenia badań	34
Tabela 10 Źródła informacji przed przyjazdem.....	38
Tabela 11 Usługi z jakich skorzystano na miejscu.....	41
Tabela 12 Atrakcje odwiedzane w trakcie bieżącego pobytu	43
Tabela 13 Deklaracje odwiedzin w trakcie ostatnich 12 miesięcy.....	44
Tabela 14 Atrakcje odwiedzane w trakcie bieżącego pobytu – inne, jakie?	45
Tabela 15 Deklaracje odwiedzin w trakcie ostatnich 12 miesięcy - inne, jakie?.....	45
Tabela 16 Spontaniczne wskazania głównych atrakcji Metropolii Poznań.....	46

Spis rycin

Rycina 1 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania respondentów z Polski	9
Rycina 2 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania respondentów Arboretum w Kórniku	10
Rycina 3 Dystrybucja przestrzenna osób odwiedzających Arboretum w Kórniku ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań	11
Rycina 4 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Pałac w Rogalinie.....	12
Rycina 5 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Pałac w Rogalinie ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań	13
Rycina 6 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Dziewiczą Górę	14
Rycina 7 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Dziewiczą Górę ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań	15
Rycina 8 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Tarnowskie Termy.....	16
Rycina 9 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Tarnowskie Termy ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań	17
Rycina 10 Dystrybucja przestrzenna miejsc zamieszkania osób odwiedzających Muzeum w Uzarzewie	18
Rycina 11 Dystrybucja przestrzenna odwiedzających Muzeum w Uzarzewie ze względu na miejsce zamieszkania w Metropolii Poznań	19